

भास्वतीकरणा,
विविधपूजाविधि
संग्रह

(०१९)

फो- ५९

ॐ नमः सच्चिदानन्दमुनिश्रीक

स्यमि श्रीसम्बर

दिद्यौरवेति स्युः रविं द्वा न्यां संगुणाय तन्न तदिव सीय ष च्वति धि दंडे न्य अतु त्रिं लब्धं द्विगु
णितरवौ मि श्रयेत् । एते न तात्कालिक रविर्न वर्ति श हो तात्कालिके क त्त ये ष च्व दंडाधिकं
गृज्यते । ततोऽहर्गण दणु स मेत म ष्टतिः संगुणाय दशानि लब्ध राहौ क्रये संपूर्ण मिश्र
यत् । एते न तात्कालिको राहु र्न वर्ति तत अतात्कालिके न त म सा युक्ती कृता दर्का न सप्त विश
ति २१०० शतैर्हरणीयां लब्ध मुय रिये ष्य शेष म युग्मं यदा तदा सौम्यः शरः युग्मं त
दाया म्यः शरो ग्राजः । एत च्छे ष सप्तविंशति शतेषु शोधनीयं शोभिता वशेष यो र्यो स्यः शरो

भवति तदंकरणा न द्वये कृत्वा स्थातमेकं दशभिर्हरेषु तेन यत्नं तदापरस्था न स्फुटयेत् ।
एतेनैव शरो भवति ॥ ॥ मानेति वयस्य स्फुटं कुक्किमिति हीमासर्ता चंद्रमानं स्थात तदेव
वयस्य मानं दशभिः संगुणाय चतुर्विहृतं लघु राहोर्मानं भवति ततश्च वयस्य मानं राहुमानाभ्यां
एकीकृत्या ढगाज्यं तदंकरणां कृत्वा स्फुटयेत् । यदि शरां कसातो विमुरतसमावा तदा ग्रासो ना
स्ति शरशोषितः अर्द्धकः स ग्राससंज्ञः गहरां पूर्वसंधौ पर्वति यत्तौ ज्ञेयं ग्रासां कएव
दूनुखंडसंज्ञः तन्निदुखंडे स्थातद्वयं कृत्वा स्थातमेकं षड्विः ५ संगुणाय अपरत्रयं चा

शतं दत्त्वा एतेन पूर्वस्थानं हराणीयं यत्नश्च तस्मिन् स्थित्यर्द्धं भवति ग्रहा वर्यानेन समर्चा
र्द्धं भवति । ततस्तस्मिन्दिने यत्नं दत्त्वा शतं दत्त्वा न द्वयं कृत्वा एकत्र स्थित्यर्द्धं स्फुटितेयावं
तो दंडाः प्राप्यंते ता वदं डेषु स्थिता ज्ञेयः अथ रर्याने स्थित्यर्द्धं मिश्रितेयावंतो दंडो भवति ता
वदं डेषु मुक्तिर्ज्ञेया । तस्मिन् काले इति यत्नं नाडी निश्चयेति संश्लेषे समानीतां गुणियारि मित्रा ग्रा
सस्तत्काले बोद्धव्यः ॥ खखेदिति द्विप्रपञ्चकृता प्र युग्मरवौ एकत्र त्वारिंशत्कृतानिति श्रयेत
। ततः पूर्ववत्सप्तविंशतिशतं हत्वा शरं शोधयेत् । पूर्ववत् सौम्याम्या दिग्धाचारचर

मशीत्यदिहेरेत मल्लव्वं तस्यकृतिःकार्या कृतिरिति शदशां कानां गुणानां कृतिः खखाष्टना
गलजाया वंतो दंडा नवंति तावद्भिरकै गुणानीयमित्यर्थः ततः प्रष्ट्वा हत्वा यस्मिन् तै दंडाः शेषां
कएवपलानि एवंक्रमेण वंद्य ग्रहशोयादिकसमायाति स्मर्य ग्रहरोतद्विषयीतदिग्वाज्या
मधेन्द्रिनेति मध्यांतिने शब्देन दिनां च निशब्देनोच्यते तद्यत्तिदिनां च निशार्हा यच्च नाडी अ
त्यस्यानदासौम्यं अथ वक्रतलास्या तदायाम्यं नतं स्यात् । दिनं व्याख्यानाडिका रात्रौ निःसरति
ता निशार्धेन स्फुटयेत् ततोयः शेषाकः सनताकः द्विदत्तकृत्वा तेन गुणितं स्यात् न त

कृति रविचंद्रमसो यदा एकादिस्तं वा कृतिर्भवति तदारविचंद्रमसो रेव कृत्यो र्योगः ।
मिश्रां कार्यं मित्रादिगच्छेत्तथा संभवं सोधनं कृत्वा तस्मिन् धीशेव तदिग्नसा बलना कर
णीय ॥ इति चतुग्रहाटीका ॥ ॥ न तेति चंद्रग्रहास्तं नतमा नीय द्विष्टं एकं दशभिर्गु
णा येत अथ रभागे चतुर्विंशतिं दत्वा तेनोपरि स्थानं हरेत् लब्धालम्बनं दंडात्तवन्ति । तत्त्व
म्बनं नतं युतं कृत्वा पुनर्नतं नाम्ना स्थापयेत् तस्यादधि पुनर्लंबनमा नीय पूर्वतते दद्यात्
एवं लम्बनमन्योन्यं यावत्समं न भवति तावदेव मानयेत् एतेन सुदृढं लंबनं भवति ।

स्युटलम्बनं न तस्युतं कृत्वा न वत्या गुणयित्वा सौम्यतते दिव्यरवौ स्युटयेत् । यदि स्युटयितुं भागो
भागो न यायाते तदविचतुः पंचाशच्छतानि दत्वा स्युटयेत् स्युटलं वनं यदा यास्यां तदा दिव्यर
वौ युतं कुर्यात् । ततश्चंद्रग्रहणावच्छेदं साधयेत् कार्याधिकारे प्रमाशित सप्तपलाधिकं च पंचा
शं डेरद्वाः सदैव दक्षिण गतिरियं एते देवं रुद्रभागे न शोधयेत् गत्याद्या ॥ गृध्रगिति सरस्या न द्वयं
कृत्वा शतेन रुद्रेष्वेव एकादशं दत्वा तेनापि पूर्वस्यां न कृत्वा रुद्रभागं श्याययेत् ततस्तस्मिन् सौ
म्यावनतौ स्युटयेत् याम्यावनतो ब्रह्म ॥ ५५ ॥ ७ ॥ दापयेत् एतेनावनतिर्न वति साधु सौम्यश

रत्निकादिताम्रौ म्याथाम्ररिखादितायाम्ना। तच्चमनमित्यादि स्फुटलम्बनसानीय इशानिर्गुणा
यित्वात्रिभिर्हृत्वा यत्नवत्तद्विषयवर्कृताप्रबोस्फुटयेत्तसौम्ययाम्ने दापयेत्॥ तत्तस्फुमतोत्था
दि रविशकुत्यामेकीकृत्य शरंयसाधश्च वनति तत्र योजयेत्तशोधयित्वा यत्तेन स्फुटसरो
भवति॥ मानेति रविलुक्लिशोधितमोग्यखण्डेषु घर्षवति दत्वा रवेमनिमानयेत्। चंद्रस्य
दंलुक्लित्रिभिर्हृतासतां चंद्रमातं रविचंद्रमसौ र्योगं कृत्वा सरंस्फुटयेत्त एतेन ग्रासो न
वति॥ ग्रासादित्वादि ग्रासं द्विष्टं कृत्वा स्यात्तमेकं चतुर्भिर्गुणायित्वा अपरमागं त्रिंश

तायुक्तीकृत्य तन पूर्वस्थानदरत । यत्तु सर्वस्थित्यर्द्धनवेत । सर्वश्रय रचंडगृहणीयदुर्ज्ञत
द्विषितयेत ॥ इति सूर्यग्रहणाटीका ॥ ॥ मानेति स्फुटयर्द्धनतं यंच निर्दिष्टत्वा दशस्य स्फु
टयेत । स्फुटद्वारा ग्रहाग्रासः द्वारेषु लब्धानिते आश्रयुलानि नवंति चन्द्रा कयाग्राज्य
मासाद्धेन मंडलं दिक् संकृत्वा मंडलमथा शरदिग्मुखे उयरिष्यदित्संज्ञादुत्तरे सौम्य
वलनां दद्यात् मंडलमथा कुरंदद्यात् तथा र्द्धस्त्रे रागा संखंडयत् रविचंडमसोर्मानां गु
लं रविचंडस्थित्यर्द्धन गुणयेत् चंडषड्विहरेत लब्धाशलाकानवतिवलनाग्रात्याग्य

नेत्यर्शस्यानभवति यश्चादत्तमुक्तिमवति चंदगुहेर्तुविधरीतमेतत् ॥ इति मूलाख्या भास्व
तीटीका समाप्ताः ॥ शुभ ॥ सम्वत् ८८ ॥ आ वरा शुक्ल ॥ पंचमी ॥ बुधवार ॥ लिखिगंराजदेवशशि

१ संवत् ५८३ वैत्रकृष्णदिन ५१

१ अमावासी चटि २५ विघटि ७

१ सूर्यस्युट ३०३ विघटि ६

१ चंदस्युट ३३७ विघटि ३१

१ राहुस्युट विघटि

१ दिनतन चटि ८ विघटि ३३

१ लम्बन चटि २ विघटि ३०

१ स्थिरनतव ११ विघटि ५०

१ स्थिरलम्बरा ३ विघटि १८

१ खांकनिचु १०६५ विघटि ३०

१ द्विचरवि ७४५ वि १२

१ खांकयुतरवि १८१२ वि ४५

१ सौम्यशरहीन ८८७ वि १८

१ सौम्यदूशांशहीन ७२८ वि ३५

१ रुद्रनक्त ४५ विघटि ४

१ याम्य श्रव नति १० वि ४१

१ गुणा प्रद्यति ११ वि ०

१ यच्च युतर वि ७५२ वि २८

१ गुणा प्रधनर वि ७५२ वि २८

तम युत ५४४१ वि बटि १२

१ सौम्य दशांग दीन ३० वि ५८

१ सौम्य स्फुट शर २० वि १८

१ सूर्य प्रमारा दिति २८

१ चद्र प्रमारा दिति ८२

१ योगार्द्ध दिति २३

१ स्फुट शास दिति ६० वि १४

१ ग्रासांगुलि ७ यव २

१ स्थित्यर्द्ध २ वि ४४

१ उपयर्श २५ वि ४१

उपयर्श २८ वि २५

उपमोक्ष ३१ वि २

१ संवत् ५८५ कार्तिक कृत्तिका ॥

१ अमावशी घटि ४ वि १२

१ सूर्यस्युत् १५५३ वि ४२

१ चंद्रस्युत् १५५५ वि ५३

१ राहुस्युत् २८२ वि ५१

१ राहु ध्रुव ४८२ वि १२

१ आदि नक्षत्र २ वि ३१

१ आदि लंबन २ वि २०

१ स्थिर नक्षत्र १३ वि १

१ स्थिर लंबन ३ वि १२

१ खांक निच ११७१ वि ३०

१ द्विचर वि ३३२७ वि ३५

१ खांक अरार वि २१५६ वि ८

१ सौम्य शर ५४३ वि ५३

१ सौम्य दशांश हीन ४८८ वि २२

१ सौम्य रुद्र हीन ३० वि ४२

१ श्याम श्रव नक्षत्र २१ वि ५६

१ गुराण प्र ११ विघटि ४०

१ पर्व युत द्विचर वि ३३२८ वि ४०

१ गुराण प्र अरार वि ३३१३ वि १२

१ तम युतर वि ८३३ वि १२

१ सौम्य दशांश हीन ३३ वि ३५

२ श्याम द्वितीय शर ३० वि १२

१ याम्य सुदशर ५५ वि३२
१ सूर्यप्रमान १०४
१ चन्द्रप्रमाणा १०४
१ प्रमाणायोगार्द्ध १०४
१ ग्रामप्रमाणा ४५ वि२८
१ ग्राशंशु ५ य ०
१ उग्रप्रश १ वि४५
१ उग्रमध्या ० वि३२
१ उग्रमोक्षा ३ वि३

स्य सिद्धी गणेनायनम् ॥ १

सस्ति श्यागरो सायनम॥ सरस्वतिमनम॥ रुद्रावधायनम॥ पतुपतमनम॥ गरुडस्वनिमनम॥ ७॥

धुतिर्विलिप्तमदिवु का कृदि मध्याप्रवाशे स्तममानिहतिः॥ वाद्यगैः प्रश्रविलम्बका
लात्॥ ॥ गृहपविर्कैहिवुकेप्रवाशि॥ २॥ यामो भावस्वामिहवपुते वाः सौम्यवस्वामिहवपुते वाः
स्यातिवृतिः॥ कायैदेवं तस्याभा वस्वहृतिनिदिष व्याप कृतजन्म तोवां॥ ३॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ १ ॥ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ २ ॥ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ३ ॥

१ तिथिनत्रवारं च नातोद्धरसमं चितं ॥ द्वित्रिवनुभिर्गुणितं रत्नशतं ब्राजितं ॥
आदिशुभं भवेत्तु निमधुत्पुनरिपुभयं ॥ अन्नशुभं भवेत्तु सवर्गं केविज
यमेव न ॥ २ ॥

पु
आ १ पुति प्रत्ता न व म्यां ये त ति य का द
सि तथा ५ ति या द सं मि डि त र पं य म्यां वृत्त यो
द सि द वि न आ मा वा सि सु स मि ई सा न
सप्त मि यु न मा सि वा य य व सि य नु द सि य दि म

अथ पंचदशमं

- १ अ ० ॥ सरा गा ७५ २२ परामद अ २३०
२ ह १ ॥ कुनवा ह १ २३ पंचाग्निदृक् २३५
३ अग्नि ३ ॥ एकाष्टा १० २४ गोमिथमा २३९
४ रसा ६ ॥ अष्टानव १२६ २५ कुसिद्धा २४१
५ पंचदश १० २६ राममनु १४३ २७ त्रिजिह्वक २४२

६ नपा १६ ११ नवा १५८ ११ वक्रि जि ना २४ ३
७ ज्वि ना २४ ११ पवां वुदा १७५ ११ त सिद्धा २४ ३ ३ इति चंद्र वट्टा
८ पंचगुना ३५ ११ छां क भव १५०
९ रसाधि ८ ८ ११ दि पाश्चि २० २
१० म वि ६ ११ विष्वाश्चि २१ ३
११ गा त्पाश्चि २२ २

ॐ राजमोहनि परज मोहनि ठा सारा मोहनि थाकु मोहनि
सिंघासन वैठा दोरानि मेमै हनि योलत विर्यौ ह दे खतः
नाषि निजरी मोहनि कुंल गंदे फुलमाली नि तैल पैल
तैल मोह दैनि सत धंने सात मोहनि सभा सिद्धि मोहनि
गुरु क सक्ती मैलि भगौ फुल मन्त्री द स्वर कियाचा ॥ ७ ॥ राज मोह
ॐ नमो भगवति उत स्या धर नि स्वाहा ॥ ॥

ॐ कंगतकंगत नर सिंह विद्या न नर सिंह न नाने गिनिते
गिनिते संगिनिते कंगत न भूत नि ये दनि का मरुये ट ता
नर सिंह कके य भूरि को दस्वर कि या या ॥ जालु
ॐ रिद मो लिखे खाहा ॥ दे सां नर ॥ ॐ या या मा दो ठा या मा
दो लुं या मा दो ॥ ज्यला मे नु ॥

ॐ मुना कि माति रु पि कि के पर न र सिंह खं गर ता हा ह ति मं त
को त फाल ता हा मु र्ज र वि भा ध ना ता हा य ता क से ला रो ग दो ख
ज सो क दो त रे र क्ष गर हो न र सिंह ॥ ज रो को ॥ ३ न थ व ॥

ॐ ने कि ने सु र कि सु र सु र स्वा हा ॥ मु तु दु र्था को ॥ म सान र्ग मं तु
ॐ क वा क पा ल ज ~~क~~ आ ठा क वा ज म क पा ल स मु तुं पार गुरु
स की मे रि न गा की र मं ति दे न कि वा या ॥ क फाल कु न
आ

१६ नमः॥ श्रीगणेशाय नमः॥ ॥ सर्वविघ्ननिरासाय नमः॥ न्यासमाचरे
त्। गणेशमातृकायास्तु मुनिर्गणकदीर्घः॥ निवृत्तयत्रिकाद्युदेवशक्ति
विनायकः। स्मृतादीर्घाद्ययात्वंगं कृत्वा ध्यायेत्तज्जाननं॥ शुलांशुशवरभीति
घातिं वक्राङ्गहस्तया॥ प्रियया लिंगितं रत्नं त्रिनेत्रं गणपं भजे॥ एवं ध्यात्वा नृसे
न्सीय बीजपूर्वाङ्गरा न्वितं। विघ्ने शोडी सभायुको विघ्नराजः शिवायुतः॥ वि
नायकः पुष्टियुक्तः शान्तियुक्तः शिवो नमः॥ विघ्नहृत्स्यद्विसंयुक्तो विघ्नहर्ता सर

स्वती॥ गमानुस्वाहया युक्त एकदन्तसुमेधया॥ द्विदन्तः कान्तिसंयुक्तो गजव
क्तेण कामिनी॥ निरञ्जनो मोहिनीयु क्यदीतु नदीयुतः॥ दीर्घजिह्वः पार्वतीयुक्
ज्वालिन्याशंकु कर्णकः॥ वृषजो नन्द यायुक् सुयशा गणनायकौ॥ गजेन्दुः
कामरूपिण्यसूर्यकर्णस्थो मया॥ त्रिलोचनसेजो वत्सलं वोदरसुसन्ध
या॥ महानन्दस्य विघ्नेश्या चतुर्भूर्तिः स्वहयया॥ सदाशिवः कामदायुग्मा
दो मदद्विजिह्वया॥ दुर्मुखो भूतिसंयुक्तः सुमुखो भौतिकायुतः॥ प्रमेदः सितया

युक् एकपादोरमायुतः। द्विजिह्वोमहिषीयुक्तः शूलस्यापि भुजंगिनी॥ वीरो
विकर्षयायुक्तः प्रणुखो भृकुटीयुतः। वरदोलज्जयावामदेवः स्याद्दीर्घद्यो
राया॥ धनुर्धरावक्रंतुणौ द्विरण्डो जामिनीयुतः। सेनानीरात्रिसंयुक्तः का
मोन्धोग्रामणीयुतः॥ मत्तः शशिप्रभायुक्तो विमत्तो लोचना। मत्तवाहनवांचल
जटीदीप्तिमन्वितः॥ मण्डुसुभगयायुक्तः खड्गदुर्भगया तथा। चरैर्णश्व
शिवायुक्तो भर्तृसुख्यकेतनः॥ भक्तप्रियो भगिन्या तु गणेशो भोगिनीयुतः। मे

धनादः सुभगया वायी स्यात्कालरात्रियुक् ॥ गणेश्वरः कालिकेतिष्ठोक्ताविधे
शमात्कात्तगादियो गोयादीनां पूर्ववत्परिकीर्तितः ॥ ॥ प्रपंचयागन्या
सोष्टवन्मृदे भुक्तिभुक्तिदः । महागणेशमन्त्रेण प्राणायामत्रयं चरेत् ॥ अष्टि ४
प्रपंचयागस्य गणकः छन्दोदितः । गायत्रीतु निवृत्त्यूर्वा महागणपतिः सुरः ॥
शीर्षादिषु न्यसेत्तांश्वगं बीजं चापि युष्मके । स्वाहा शक्तिः पादयोश्च नियोगो नील
सिद्धये ॥ हुँ श्रीं जौं सौं गमिति पूर्वपदीर्घयुक्कं । उच्चार्य कुर्यादंगानि तथा गुह्य

दिषु न्यसेत् ॥ तालत्रयं तथा ज्ञेयं कृत्वा दिग्बन्धमाचरेत् ॥ तर्जुन्यं तु षष्ठशब्देन
दशदिग्बन्धं चिंतयेत् ॥ हस्तां जानने मितुं च उभरुणा द्वायं त्रिनेत्रं रसादांश्चि
स्रियया स पद्मकरया सां कस्थया संततं ॥ बीजा पूर्य दधतु स्त्रिशिरस्यु कचक्रा
व्रपा ॥ शो त्पल बीजा ग्रस्व विष्णो रत्न कलशान् हस्तैश्च हर्तुं भजे ॥ महागणापते
र्मन्तु मष्टवारं जयेत्ततः ॥ गमित्येकादशं बीजं गणकोस्य मुनिर्मितः ॥ देवो विद्महे
रद्वन्द्वं निवृत्तं त्रिनामकं ॥ प्रपंचास्त्रास्ययागस्य सांगता सिद्धिहेतवे ॥ चतुस्त्र

त्वारिंशत्संख्यजपार्थं विनियोजनं। अथ यदीद्युक्तेन कुर्यादंगानि मे न तु॥
दत्तपाशां कुशवरकराशं चतुर्दित्तं। सिन्दूरार्धं चन्द्रमौलिं सर्पभूषणं सुसम्भ-
दं॥ एकवारं जपेत्पश्चाद्गणनां विनियोगं। गणेशमात्मा मनस्यनुनिस्तु गण-
कः स्मृतः॥ हृदयेऽमिर्तगणपतिर्देवतापरिकीर्तितः॥ कौंकौंतारो नमः सर्वदेवैर्न-
विश्राभियततः॥ सर्वार्थसिद्धिदायेति सर्वदुःखप्रशोति च तत्तु गणप एज्ये। हि न-
गवत्खादयेति च॥ स्तभयेति द्वयं कौंगौं नमो यन्निगेहिनी॥ कौंकौमिति पंचपंचाशद-

सोमन्तु उच्यते ॥ जपेदिदं चतुर्वारं मुन्यादिसहितां न्यसेत् ॥ न्यासपूर्वत्रिवारं तु
मातृकाया नपूर्वकं ॥ स्वरादिससवर्गैस्तु ग्रहान्ससुदीरितः ॥ यपंचयागम
तुल्यमुनिर्वत्मा समीरितः ॥ परमाद्या समाख्याता गायत्रीद्वन्द्वमुत्तमं ॥ महः परं
समाख्यातं देवता चिन्मयात्मकं ॥ अथनेवोषितं नित्यं सर्वव्यापिनिरञ्जने ॥ विलो
मगैश्च परैः ॥ यपंच मुनिसंस्थितैः ॥ जप्त्वा दीर्घान्तस्थकादिवर्गैः पूर्वसमन्वितैः ॥ त
रमायादिकैरस्तैः शुक्लैर्हरिहराक्षरैः ॥ य उंगानिपकुर्वीत ज्ञानियुक्ता निदेशिकः ॥ वेदा

दियं च मनुभिः परिचीयमानं मानै रगम्य मनिर्घाजगदेकमूलं । सच्चित्समस्तग
मनश्चरमच्युतं तत्तेजः परं भजत सा लुक्पां वुराशिं ॥ वेदादिमाषयो रंते दकारा
ग्रान्सविन्दुकान् । पृथङ्कार्यहंसः सो हंसां हेति वदन्द्दि ॥ विरुवयेदिमान्च
रान्नितात्मवक्त्रौ जुहोम्यहं । एवं दुत्वाग्रकाराग्रान्युनर्जनेत् ॥ विसर्गान्तान्दकारा
न्ने विन्यसेन्मातृकास्थले । एवं प्रपंचयागखो मातृकान्यासदी रितः ॥ आत्मविद्याशि
वैस्तत्वेस्तत्त्व्यासं समाचरेत् । पादादिनाभियर्थं तमात्मत्वं प्रकीर्तितं ॥ नात्यादिद्व

दयावृद्धि विद्यातत्त्वं प्रकीर्तितं। दयाद्विंदुपर्यन्तं शिवतत्त्वं प्रकीर्तितं॥ मूलमन्त्र
त्रिखण्डेनैकमेणैव प्रविन्यसेत्। सर्वमन्त्रं समुच्चार्य सर्वांगे व्यापकं शिवे॥ सर्व
तत्त्वमिदं षोडशं सर्वदेवत्वकारकं। निश्चितत्वा निदेवेशि आत्मतत्त्वे भवन्ति हि॥ पंच
विंशतितत्त्वानि विद्यातत्त्वं भवन्ति हि। षट्त्रिंशद्देवतत्त्वानि शिवतत्त्वे भवन्ति
हि। एतन्वासान्नरे योगपीठाख्यां समाचरेत्॥ तत्सर्वमुक्त्वा च ततः। त्वेष्टमन्त्रं
स्य संचरेत्॥ पाणायामत्रयं कृत्वा मूलमन्त्रेण साधकः। विन्यसेत्तद्विष्टदो देव

तानियथाविधि ॥

ॐ नमः श्री सारदायै ॥ ॥ कर्पूरं मधुमा न्यस्वरय ररहितं सेन्दुरामाद्रियुक्तं
बीजनेमांतरेतत्त्रिपुरहरवधूत्रिः कृतं ये जपन्ति तेषां गद्यानियद्यानिदं सु
खकुहरादुल्लसंतो ववाचः स्वद्वन्द्वान्नधाराधररुचिरुचिरे सर्वसिद्धिगता
नां ॥ १ ॥ इति शानः सेन्दुवाम अवलपरिगतो बीजमन्यन्महेशि द्वन्द्वान्नेमन्दचे
तः यदि जपति जने वारमेकं कदाचित् । जित्वा वा वामधीर्धनदमपि चिदमोहय
नमुजादी रन्द्यद्यार्द्धचूडे प्रभवति समरुद्येष्टाशावावर्तसे ॥ २ ॥ इति शावेष्ट्या

के२

नरस्थः शशधरविलसदामनेत्रेणायुक्तो वीरनिद्वन्द्वमन्यद्विगलितचिकु
मुल्लिंयेजयन्ति । द्वेष्टारं च त्रिभुवनमपिते वश्यभावं नयन्ति । स क
द्वन्दाप्रधारादयधरवदने दक्षिणे त्रादरे च ॥ ३ ॥ उद्ध्वामेकया लंकरकम
लतले द्विन्नमुणुं ततो धः सरोऽभीतिं वरं च त्रिजगद्व्याहरे दक्षिणे कालिके च ॥
जपेत्तन्नामयेवातवमनुविभवं भावयन्तस्तदर्थं तेषामष्टौ करस्थाः । एकदि
शुदने सिद्धयस्तुम्भकस्य ॥ ४ ॥ वग्राद्यं वक्रियुक्तं विधुरति नलितं तत्रयं कूर्चयु

नमः श्रीसारदायै ॥ ॥ कर्पूरमधामान्यस्वरयस्वरहितसेन्दुरामाद्रियुक्ता
बीजनेमांतरेतन्निपुरहरवधूत्रिः कृतं ये जपन्ति तेषां गद्यानियद्यानिदं सु
खकुहरादुत्तमं तो ववाचः स्वद्वन्द्वान्नधाराधररुचिरुचिरे सर्वसिद्धिगता
नां ॥ १ ॥ ईशानः सेन्दुवामश्रवणपरिगतो बीजमन्यन्महेशिद्वन्द्वान्नेमन्दवे
त्तः अदिजपति जने वारमेकं कदाचित् । जित्वा वा वामधीर्धनदमपि विरमो रुच्य
नमुजादीवन्द्यदार्ढ्यवृत्तेषु भवति समरुद्योऽप्यशावावर्तसे ॥ २ ॥ ईशावे श्वा

के२

नरस्थः शशधरविलसदामनेत्रेणायुक्तो वीरनिद्वन्द्वमन्यद्विगलितचिहु
रेणुलिंयेजयन्ति । द्वेष्टारं ध्वनितैव त्रिभुवनमपितेव श्यभावं नयन्ति । स क
द्वन्दाप्रधाराद्यधरवदनेदक्षितो नन्दरेव ॥ ३ ॥ उद्ध्वामेकया हांकरकम
लतलेद्धिन्नमुणुं ततो धः सरोऽभीतिं वरं च त्रिजगद्व्याहरेदक्षितो कालिकेव ॥
जयैतन्नामयेवानवमनुविभवं भावि यन्नस्तदर्थं तेयामष्टौकरस्थाः एकदि
गदने सिद्धयस्तु मयकस्य ॥ ४ ॥ वगर्ग्यवक्रियुक्तं विधुरातिलिप्तत्रयं कूर्चयु

मं. लज्जादिन्दुपद्मास्तिनसुखितदधसुदयं योजयित्वा मातर्ये ये जयन्ति स्म
रुहरमहिले भावयन्तः स्वसूर्यतेलश्रीलास्यलीला कमलदलदृशः कामरूपा भ
वन्ति ॥ ७ ॥ अथैकं वाद्ययंत्रयमपि च परं बीजमन्यते युष्मन् तन्नाम्ना योज
यित्वा सकलमपि सदा भावयन्तः कौजयन्ति तिष्ठाने नारविन्दे विरहतिकमलावकु
मुधां शुविमैवाग्देवी देवि एतु गतिशयलसत्कण्ठपीनसनाद्ये ॥ ७ ॥ गतास्तुनां
वाङ्मयकरकृतकावेरीपरितः सन्नितादिबन्धुत्रिभुवनविधात्री त्रिनयनां स्म

शानस्थेत्येशवकदिमहाहालसूतः पसक्तां त्वां भ्रायनजननिजउवेता अपि
कविः ॥ ७ ॥ शिवानिर्घोरभिः शिवनिवरुमुष्णस्थिनिवहैः परं संकीर्णयां प्रक
टितविनायां हरवधुं प्रविष्टां संतुष्टा मुपरिस्फुरते नानियुवती सदा त्वां भ्राय
न्निक्वचिदपिनतेषां परिरुवः ॥ ८ ॥ वदामः किं वा त्वां जननि वयमुच्चैर्जठविधौः
नधातानापीशोनहरिरयितेवेन्नियरमं तथा पितृद्विर्निर्मुखरयति त्रास्माकम
सिते तदेतत्त्वान्नयं नखलुपशुरोषः समुचितः ॥ ९ ॥ समन्तादायी न स न जघनधृ

कथौ वनवती रतासक्को नक्रंयदिजयति भक्तस्तवममुं । विवासा स्तां ध्यायन्गलि
नचिकुरस्तस्य वशायाः समस्ताः सिद्धौ घातु विचिरतरं जीवति कविः ॥ १० ॥ समाः स्व
स्थी भूतां जयति वियरीतां यदि सदा विचिन्तां ध्यायन्ति शयमहाकालसुर
तां । तदा तस्य क्षोणीतलविहरमगास्य विदुषः कराम्नाजे वश्या हरवधुमहासि
द्धिनिवहाः ॥ ११ ॥ प्रसूते संसृजं जननि भवतीया लयनियतं समस्तं द्वित्या
दिप्रलयसमये संहरति च । अतस्तं ध्यातापि त्रिमुं वनयतिः श्रीयति रहामहे

शोषिष्यायः सकलमपि संस्तौति भवतीं ॥ १२ ॥ अनेकाः सेवने भवदधिकगर्वा
ए निवहान् विमृष्टास्तोमानः किमपि न हि जानन्ति यरमं । समाराध्यामा श्रीं हरि
हर विरिं च्यादि विबुधैः प्रपन्नो म्रिस्त्रै ररतिरसमहानन्द निरतां ॥ १३ ॥
धरित्री कीलालं शुवि रपि स नीरोधि गगनं त्वमेका कल्याणी गिरिशरमणी कालि
सकलं । स्तुतिः काते मानस वचरायोर्मम गतिर्कं प्रसन्ना त्वं भूयात् भवमनु र
भूयात् मम जनुः ॥ १४ ॥ शमशानस्थ सुस्योगलित विकुरो दिक् पट्टरः सहस्रं तर्का

एतानि जगत्सि तवीर्ये शकुत्सु मं जपन् त्वत्पते कं मनु मपि तव ध्यान निरतः सुखा
 चारी स्वे रंस भवति धरित्री परिवृतः ॥ १५ ॥ गृहे संमार्ज्या परिगलित वीर्यं हि
 कुत्सु मं समूर्लं मध्याह्ने वितरति चित्तायां कुजदिने । समुच्चार्य येन्नामनुमपि
 सकृत्कालि सततं गजारुहो याति न्दिति परिवृतः सकृद्विवरः ॥ १६ ॥ अथ यथैरा
 कीर्णं कुत्सु मधनुषो मन्दिनमहो ध्यायन् ध्यायन् यदि जपति भक्तस्तथ मनु ।
 स गं ध्वं वृष्णी पतिरिव कवि त्वा मृत नदी नदीनः पथं नै परमपदलीनः प्रभ

वति ॥ १७ ॥ त्रिपंचारेपी ॥ ० शिवदत्तदेस्मे श्वदनां महाकालेनात्रैर्मदनर
सलावणनिरतां । समायुक्तेन कृतं स्वयमपिरतानन्दनिरतो जनो यो ध्याये
त्तां जननि किल स स्यात्स्मरहरः ॥ १८ ॥ सरोमास्थिस्त्रैरंपलसमपि सार्धं रमपि
वापरं मोषं मेघं नरमहिषयो रद्वयमपि वा । वलितैः पूजायां मयि विरलवक्त्रे वि
तरतां र किं सिद्धिः सर्वाप्रतिपदमपूर्वाप्रभवति ॥ १९ ॥ वशीलदं यत्नं प्रजपति
हविष्याशनरतो दिवामातर्षुष्मचरणकमलध्याननिरतः । परं न क्व न गो निधुवन

विनोदेन वमनुं जनो लक्षं सम्यक् स्मरह रसमानः द्वितितले ॥ २० ॥ इदं सौत्रं
मातृस वमनु ससुद्धारण जयस्वरूपा र्वा पादाम्बुजयुगल पूजा विधियुतं । नि
शार्द्धं वा पूजा समयम धिवायस्तु पठति पलायस्तस्यापि यसं रतिक विनामृत र
सः ॥ २१ ॥ कुरंगाक्षी वृन्दं तमनुसरति ये मतरलं वशस्तस्य दोषाणि पतिरपि कुवे
र्यति निमिषि । दिपुः कारागारं कलयति च तत्कैलिक स्या । चिरं जीवंतु कः प्रभवः
तिसुभक्तः प्रतिजनिः ॥ २२ ॥ ॥ ॐ नि श्रीमहाकाल कृतं कथ्य रसौत्रं समाप्तं ॥ ॥

(अथ सप्तमं श्रुतं ॥ कथं न स्यान्मिदं श्रुतं यद्दकं रुवना यन्ना ॥ अष्टकर्म
 साधनं न स्यात् यथा न वदन् कत ॥ ॥ श्रीगणेश उवाच ॥ गृह्यदविशेषक
 मि कथं न वेसाधनं ॥ सकलं न विदधमि काली गुरुं रुवन् न सदा ॥ अनिश
 मदिनं दवि स्नात्वा युयनमानसः ॥ संपूज्य कालिकां देवि संकल्पे सस्य ग
 यन् न ॥ कत्वा धारादिकं दवि प० ॥ गुरुमनूत्तमं ॥ अयं कथुमानं न
 गदधर्षं न स्यात् ॥ गुरुं न चारिष्यं कंच वाक् ॥ अनुराजयेत्तु ॥

पञ्चात्मकायां सिद्धार्थं प्रयाग्नानावने रुदा ॥ यथा गमाग्रे दव जि. ब्रह्मा
 रुतसदमुकं । योजयत्सर्वकार्यार्थं कामनाशं दराविन ॥ आकर्षण
 वशीकारे मानस्य चाने तथा । नाहारये समुद्रयेनै. दूरिद्रुगप्र
 कट ॥ एतास्यैव महानि. प्रागल्भ्यं करये तथा । प (०) एतं महानि
 ४ सर्वभूमिं प्रयच्छुनि ॥ कुमारी पूजनं यान्ते. कलयेत्समादिन ॥ ८
 वीरुं न महानि सम्यक् सिद्धिर्क वदुर्व ॥ ॥ ७८ ॥

१ श्रीगणेशाय नमः॥ आर्त्तवर्त्तमर्त्तदं पाणु पुत्रो इति स्थितः स भान्तं मुदा सीनामु नये
द्यां आधरात् तं नृत्वा मुनिशार्दू व्याश्रयत्यतो नृपा मधुवर्कसमावेसाकृत्वा द
शमी उपासतं अत्यमे सवलं जन्मा अवता गमन कृतं यत्कले साममसंजाता वने
वृत्रनिवर्धिनः ते सर्वे विलयं जाता नवतदर्शने नैः आत्मानं साधु मन्येहं राज्यलक्ष्मी
परं नृत्वा त्वकितमां कदं स्वामिन् राज्ञे नृस्तनवे विकं यमे पि मातिय सर्वे प्राप्स्य
विदयाति मां दुरातरुसाः सुविरि आयिमच्छसनवितोरता इयं च दोषति साधरा

जयुत्रीयतिव्रता राजोयनोगयोज्ञाशिसत्योनुकेयनेगिनीमयासकिंकृतंयाशाए
वंकष्टानुसीविनातायातैर्विसितराज्ययुदचत्तरतैस्तदापरसितापरंभ्रमन्सु
खिर्ष्वपुनचित्तायष्टितांचवनंसर्वेस्सुयिर्षिरणातरात्तुकुर्वन्तुगमनंसिधंवनाय
पवतास्तथा इत्तंनिशकृतंस्वामिंताआतैर्वनमाहिता आहतदांषाप्रतिष्ठाः नयश्चा
मोनवातवा सपत्यवतमेकेहिरुस्तसंकस्तनासनंतच्छंकटयमेवह्यननुग्रायोस्मि
मुदताइत्युक्तावक्तराजानांतारमेकंत्तकपाक्षितंओवासद्वपयाद्यासोधर्मिस्तमेधि

नियतिनाष्टियुमंदलेराजंत्वमेधर्मतस्यराः। कदयामिवृतंतेतुवृत्तानां वतमुत्तमंसेक
सुमंसननित्यं सुपतंफलदंशुशि ॥ यत्कृत्वासर्वकार्यानां निसैतिन्यायतेध्रुवं। वि
द्यार्थिलंनतेविद्या धनार्थिलनतेधनं। योक्षितायपुरंधसा करोष्विषतमुत्तमं ॥
इप्सितंफलमाप्नोति पतिनासहःमेतते। संकटेसदृदाक्षप्ते मानवोग्रहपीडिता ॥
तदाकुर्यावतमिदंप्नोतिसफलंपुमानुपुयाशोवाच ॥ ॥ आसिपुराकृतयुष्मेसंद
मेनोमहिपतिः। सुखिपिंघुभिःचैवमदायुत्रासमंमिता तस्यासुपृथकत्रिसापति

गुणवति यथा नाम्ना रत्नावति त्यासि पतिव्रतयशयेना तयो परस्परणीति। किं व
स्य मुनोभ्या कदाचिद्देवयोगेना हताराज्योभादीपतिः। रत्नावत्या तदा भाट्ट निरि
याथोदमिव लज्जा वनं श्रुता प्रकुलितो एकवाग्मातशार्जिता एतत्तत्र राश्या
प्रातपे किलेसिदक्षणां एकाकिवनभासाद्या तया आरुमुधिसिखरः। सूर्यसासमये जा
ते आरे सन्निवर्तिते वाद्याचलुत्तत्र पर्वनोमिव वर्मणा सकंपैकिलेसितारा
रे तुकितावावहवहः तां विलोक्य नृपश्चेत्य तुकितां किलेसितस्तदा ततः प्रवादस

मये मां कं डेयमहामुनिं ततः सैराजांतत्रैव विष्णुयाविस्तमानसा उपकम्य शनैस्त
न दंदमसतितोपुत्रिः उवासपश्यामूवालो मां कं डेयमहामुनिं किं कितंदूमया स्वामिं
दुःखितकथयस्वमे येन कर्मविनागोरा राज्यलक्ष्मीपरांमुखी॥ ॥ मां कं डेयवचन
शृणु राजं प्रवक्ष्यामि येन या पूर्वजन्मनि त्वं पूर्वतश्चुष्यवासी निर्गतो केद नं वनं मृ
गसदृशस्वेगाणां हन्यमाने वने तदा तस्मिं रात्रौ चतुर्थां ल फल्गु रास्य संप्रिप्रेषे त
वसु नामयि कृष्णायां तदा गंप्रदुर्निर्मलं तत्रे नागकन्यानां समुकरुज्जवाशसां ग

ऐशं पूजयन्तिनां । हस्त्यवावान्निनिता निता । उपगम्य सर्वैस्तत्र पृष्टास्ता सर्वयोद्धि
दा । आर्या किमेदमेषाः कदम्बत्वमयिततवतानागकन्या उच्युः ॥ पूजयामौ गरोशं
च वयं सिद्धिपदं शिवं । सांतिदं दुस्तिदं नित्यं सर्वथा विविनाशयन् ॥ पुनः पृष्ट स्तुत
या आर्या किं दानं कोत्र पूज्यते । पृथा उच्युः ॥ यदा स उपत्यते नक्ति मासि पूज्यो गरोशं
पि । दद्यात्तच्च लुथां वै रक्तपुष्पं पूजयेत् ॥ प्रतिमा तत्र कर्तव्या सर्वार्थं राजति
या तर्हि वासा कसंभूता सर्वपापेषु मुमयि ॥ कितयुष्य शुनैर्वेत्ते नक्ति न स मं

नितैः ॥ विविदानमोतकान्कृत्वा पूषकान्कृतयान् विदान् नैवैशंसफलं सर्वगतो
शसिद्धिदायकं ततो गृह्णां राज्यं द्वा त्वया संकल्पनासनं निर्धातस्व ग्रहं तस्मात्
त्वा देवंगणेश्वरं तत्पवर्त्तय पवपृष्टं ग्रहं लक्ष्मीं श्रायिषं सदा भ्रजवः घनधान्यं वा
पुत्रतारैश्च मंत्रितं रत्नश्रादैस्तु तस्यैव यो दनैश्च समं नितं कस्मिंश्चि स मये राजं घनमे
नेन सिद्धिदं विष्णुतंतत्र दंसर्वे प्रिया हंतैस्तु पूरितं तदः पापमयि यसत्वं त्वया प्राप्ता मि
नासनं तदः विष्णुस्थेषवावांशो पापवान् फलं मुत्तमं पापराज्यं नृपश्रेष्ठ इहः ज

नमति सुवृता स्मृमित्रे समायुः प्राप्नोति नुजिरं वनुदुःखितवशा वृत्तशान्ते तथा
प्रफुल्लमिदं ॥ ॥ राजोवाच ॥ श्रुत्वा कथं ते स्वामिन् मया कतमिदं वृत्तं यत्कृत्वा
सफलं राज्ञां प्राप्यते स पुनः पुनः ॥ ॥ अथिरुवाच ॥ वृत्तसं कल्पमायुष्या कुशसन
वृत्तोक्तं मया प्राप्य सित्वं स्मृं राज्ञां स देहमां कुरुष्वैव ॥ ॥ याशोवाच ॥ असेस्तु व
नं श्रुत्वा यदातिस्तमहि पति नुरुयति वा कसेचैव मुनिरुदत्तेन प तत्र सचैव
प्रायाता मंत्रिप्रत्यप्रसेवका सामाधियो नृपश्चैव दक्षणा स्वयमेव हि ॥ ॥

वृत्तं सुखीयं यिः गरुशस्य यथावत् पुष्पजे मेदिनि राजा पुत्रपवित्रसमंनिता
तस्मात्त्वमभिराज्येदाः कुरु संकल्पनासनं वृत्तं सिद्धिप्रतननां श्रीनां वैवयुधिष्ठिराः
युधिष्ठिर उवाच ॥ सविस्तारं वृत्तं बुद्धि कृपया कष्टनासनं ॥ ॥ या सो वा वा यदा स
रक्ते सितो ग्रासनूतुः खदिसं कल्पनासनं पुमान् वलुर्धियां तत्र वै पूजनीययोगे श्वरा
तैलाद्यं गंय कुर्विदा रात्रौ पूज्योगराधिया रक्तपुष्पस्रधूपस्रधूपि तामपतेपतगु आ
वहनं गरुशाय आसनं विष्णुनासनं पापं लंबोदरायेदि अर्क्य सदा तर्त धारिणे वि

शुभेया श्रावमनं स्नानं वै ब्रह्मचारि चंदनं रुद्रपुत्राय पुष्पां च गुणसाक्षिणे
भवानिष्टियकतिं च धूपं दद्यादि यथाविधिः। दियं रुद्रपुत्रायैति नैद्यं विष्णुना
शिने संतुलं सिद्धिदायेति फलं संकस्तनासने तदः संप्राप्य देवेभ्यं विष्णुना संजग
तगुरुः संसारपीडाविदित हि मांसदा संकस्तपीठमुखं प्रसीदात्वं मां त्राहि मां नास
य कस्तमुग्रं नमोस्तुत कस्तविनासनायाः॥ मंत्रेना नेन संप्राप्या रचंदायाद्यानि देव
यत्॥ सौम्याय देवदेवाय हि दारनक्षारणे रोहिण्या सयितायेति ग्रहनाद्यां विशेषेन

मा चंदा र्घ्यमत्रः ततः सुभोजनं कुर्यात् रत्नैर्वेदे निश्चितं भूमि सायि सिद्धि को वा लोभ
दं पाति वर्जितः। यति मा संतु यत्कुर्यात् एतेनानेकयेव वा अथ वा जन्म ययंतं तस्य दुःखं
न गवि चित्तु दारिद्र्यं न भवेत्तस्या संकस्य न न वंदिहि वरुणं ते द्वादशे च ब्रह्मणा भूतो जये
स्तदा स मापितो बते राजन सूवर्ष मास मानथा दातव्यं वेद विदुः। से आचार्या या कुल विनी
रक्त कस्तु फूलो ज्ञेयं रक्त चंदन चर्चितं गणेशो कारा कलितं मुसको परिसस्त्रिदं एवं
यत्कुर्दे रासनं यद्रोक्तां वत मुनिं विद्या धितं लभते विद्या धनार्थि लभते धनं कुमारि वा

पिंङ्गुर्वानां पतिना सह मोतते विघ्नवायदिवाकुर्यात् वैधव्यं नापुया कचित् ॥ श्रु-
वंदिये सुममिदं वत मुत्तमं यि देवी सुकंठु विमनोर थ धूर्सचि ता नित्यं न वंति पु-
त्रा ललमासुकि सयुत्रपवित्र धन धान्य युदायदिद्यां ॥ एवमुत्ततोद्याश्च सत्रैवांतर-
दीयतां युद्धि स्थिस्तुतत्सर्वे मकरोन्मुनिपाणि तेन वतपभावेन स्वराज्यं पायाद-
व हत्वारिपुनिरातंग मुगुरुमित्रसमाकुलं पुपूजे मेदिनिराजा पुत्रपौत्रसम्प-
नितां ॥ इति श्रीगौमितंत्रे संकटचतुर्विंशतकथासमाप्तः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ यात्र पूजनं ४

त्रयं सुदिहोमविधिः ॥ अथादिवाके गुरुनमस्कारः कर्म उ लुपु
ष्य भाजनं जजमानह स्तेन गुर्य नः कलमादिसूर्यादि पूजनं पं
ववलितु वलिपूजनं सुर्गदर्थन पूजनं सिं धरयात्र पूजनं न कर्म
त्यः अग्निपूजनं होमकाष्ठ पूजनं जजमानह स्तेन काष्ठं ग
हं त्वाः अग्निपूजनं अग्नि अयाहनं पूजनं कुन्तेन होमः ॥
अग्निपूजनं प्रनितपात्रकुसेन सनमार्जनं उह्मा प्रनितयः पूजनं

होमपात्रदृष्टि पात्रकु सेनसनमार्जनं: वृद्धिचतुर्जज्ञसा नहस्तनगृहि
ना: दीडादिदसलोकपातेभ्यहोमं: दीन्द्राय: श्रानैय: यमाय: नैजता
वरुनाय: वायवाय: कवेराय: दीसानाय: तुल्यनेयुजापतय: विष्णु
वेष्टानाधिपतय: रुद्रायत्रैलोक्याधिपतय: न्नादि त्वादिहोमं: आदि
त्पाय: सोमाय: शृगाराय: बुधाय: बृहस्पतय: सुक्राय: सनिश्वरा
य: राहवे: केतवे: पुतिपुतादितिथिभ्य: सुसुत्यादि नक्षत्रेभ्य: वि
स्वमादिजोगेभ्य: मेषादि द्वादशराशिभ्य: गंधमादनादिषड्वर्तेभ्य:

देसां धानिं कृत्वा ३२ व मिष्टादि रिषिभ्यः श्रुतं तादि नागेभ्यः । दः
 गंगादिसप्तसमुंद्रेभ्यः ये ते होमविधिः । अथ यं च यनि श्रुत्वा ह नं । पृ
 ज नंः स्नानंः श्रासनेनैवाप नंः पूजां कृत्वाः सव्याहुति कारयत् । संकल्पः
 अथ हृदि होमं जप ध्यान्यादिः मूलमंत्रेन अस्मै त्र सत होमं कुर्यात्
 रत्नौषधिति तोत्रंः तर्प नः तत्तद सां स मार्ज नंः । द सां स ब्राह्म न पूज नं
 अं न संक ल्य ब्राह्म नायः । वृ मा लि पूजां कृत्वाः ज पा स न्न गो नं कृत्वाः
 न्या संकृत्वाः जा यं कुर्यात् । अथ तोत्रंः नमस्तु नं तायः सां तं यद्वा तिः
 प्र कृत विगत दं स्त्रा तिः मा तर्जं तिः । उप नय तु मं गलंः उ ह्या मु रा रेः
 उ ह्यो म

धनं धान्यं सुखं सर्वं स्वां काचनवाकाः वाक्यः पूर्णहृतिः पुष्पाविस
 र्जनं पुनितपात्रः श्रुयपात्र वि सज्जनं रासां भागो सिः पूर्णदर्वन
 सिंधूरपात्र वि सज्जनं कलसवि सज्जनं आसिर्वा दं कृत्याः वेदिउ
 धापनं श्रुति तस्या च न सिकरपुष्पे न आसिर्वा दः पूर्णपात्रं
 गृह्णित्याः सर्वांगे श्रुति युजुष्यः सूर्य सादिः पुनितश्रुत जलपुद
 क्षिनांकु र्यः न्यास्य न श्रुति वि सज्जनं ॥ इति वार्षि य पूजा सांगे
 लोमविधि सं पूर्ण ॥ शुभमस्तु ॥

स्थात् ॥ शेषं हरे यो ज्येष्ठमजाशा १०८ लङ्घं रवेरोद् यिको ध्रुवः स्यात् ॥ ॥ सह
स १००० तिष्ठो एव विधू १० ति तो धः स्वसिद्ध २४० नागो न न वक्र २७०० क्षेपः ॥ खपंच ५
० संयुक्त दशद्य १० शुद्धे सप्त द्वाष्ट ८१ नागा न्यधिकः ॥ शाकः ॥ रुद्रा ॥ हतो वेद ४
युत सिद्धे वेद ४३ शेष श्रुतः षष्टि ६५ गुणो रदा ३२ द्वाः ॥ पथक खखा गा ७०० प्रयुते
नु केन्द्रः शुद्धाष्ट ८ नागा य न रवांश २० युक्त ४॥ ॥ केन्द्रा न्न व द्यादिषु नेत्र चन्द्रै १२
॥ लङ्घो ति तो स धा वि धू क्र वः स्यात् ॥ पातः शरद्या ५ त गते त्र २७ युक्तः स्त्रित न्य २३ शे

योगगताग ६० ति द्युः दिदि नु रामा ३१ प्रखरा म ३० हीतः सांशो द क न्यात्यु नरं ग
वद्रेः १५॥ देशांतरं द गति तात्प्र साध्या मिति ह कल्यांत समो ध्रुव स्यात् ॥
अथ देशान्तरतयनं ॥ अवंति देशा सुतयोज नाति संगुण्य वारौ ५ रस ६ ताजिता
ति हीताधिकान्यं ग न रे २० शु कुर्यात् व्याया कुवेदैः ४१ कलमं गुलानि ॥ स्वदेश
जाया विषुवत्प्रजा स्यात् पंचतदस्मा २५५ नरिता गति द्या ॥ शतेन १०० न हं न वती हल
वृं देशान्तरं सूर्यशशांक के न्यैः ॥ इति शतानन्द विरचिते नास्वती करोति विधिः

वाधिकारः प्रथमः ॥ ॥ शास्त्रादिसौराद्यगणान्कलेर्वा, वर्माधियाः सप्त ७ हतावशे
षाः ॥ शुक्रेन्दुवाचस्यतिसूर्यसौम्य, शनैश्चराराः क्रमशो नवंति ॥ अथोर्कतिचोरविमास
१२ युक्त १२ सप्तावशेषारविमासताथः ॥ जशुक्रसूर्यारसूरज्यसौरि, चन्द्रायुगान्सावतमा
सतो न्या ॥ अथः पृथक्स्थेश ११० गुराः ४ शरान् रा मांक २३०५ लब्धेन्द्रियचन्द्र १५ युक्तः ॥
तत्पश्चि ६ शेषादिव ५ निर्युगति लब्धातिशेषाहिरसः समासः ॥ अथस्थेश ११० गुरोदे
याः पंचचन्द्रेषु लोचनाः २५१५ नास्वती करशेषोक्ता सम्मितिर्मिहरोदिता ॥ शास्त्रादधि

डोवसुवद्विषट्चः ६३० शशीतरस्मी ज्वर नो महीज ३११ शता १०० हतै द्वादश १२०० राशि
चक्रैः शेषोद्धिवाशौ ५५ अयुता द्वादश्यात् । जो चंखखाग्नि २०० अमघोदश १० द्युं तिथेन्दु १५
लब्धांनरसाग्नि ३५५ दीना ४१ शता १०० हतोद्यः खतवा २० सतेत्र सूर्याद्य १२२ जीवोद्यत
खां २० सयुक्तः ॥ शे पुस्वरा ७५० द्विकेशराग्नि ३५२ युक्तः सितोच्चमाशुं कुतयैः १५१ शतद्या
त १००॥ खवेद ४० निघ्नोद्धितवेष्टु २५ युक्तः शतिर्दश १० द्यात्सहित अशक्रैः १५॥ रविध्र
वे शेषकु १ पंचवाशौः ५५ चन्द्रे युतायोमकुतंदखाग्नि २१०१३० नन्द द्विषट्च नन्द ७२ हं यु

तत्र केन्द्रे यो मां कथं वा गुणान्न २२०। २३ याते ॥ नो मे स्याद्विरसाः ६३८। १ यत्ने कं सहिता ज
वा कुतागे न्यवः १८२। ३० ॥ सप्तानि प्रयुता गुणेशशि दिशो १०। तन्मां त्विता २। वै ध्रुवे शुक्रे
यो मशरादु योगं गुणान्न २५०। ३०। युक्तं सौरेख वेदाः ४० परे लोकादि ४३ स्वतव द्यय २२०
॥ ३५ निज उतोरा हो गते वत्सरे ॥ ॥ शका ये गुणितो रा मैः नृ ३ मि ओ मुनिता हतः रया
दि। क्रम तो राजा मंत्री तस्य चतुर्थकः ॥ शको रसाग्नि ३५ संयुक्ते वसुनिता गट माहरेत्
अनन्नादि क्रमैव स्रष्टौ नागाः प्रकीर्तिताः ॥ अततो वासुकीः यद्वा महापद्मं शुतभक्कः

कुलकः कर्कटः शंखो अक्षौ नागाः प्रकीर्त्तिताः ॥ शकः शशांकसंयुक्तो मुनिति ७ नागह
रितः ॥ आवहादिक्रमेणैव सप्तधाताः प्रकीर्त्तिताः ॥ अवहः प्रवहश्चैव संवहो विवहस्त
था ॥ उद्धोतिवहो वायुः सप्तधाताः प्रकीर्त्तिताः ॥ शाकं शरान्ति ३५ संयुक्तं वेदे ४ नैवाव
शेषितं ॥ आवर्त्तं वृद्धिं संवर्त्तं पुष्करेणोरासंबुद्धं ॥ आवर्त्तं निर्जलो मेघः संवर्त्तं वायुपूरि
तं ॥ पुष्करेणुकरा वृष्टिः ऋणेशा यवती मही ॥ युग्मांजगोमीतगते शशांके रविमंदा कर्क
टकंप्रयाति ॥ जलं शताहं हरिकामुकेर्द्ध युद्धदिकं न्यास्य गयो हरीति ॥ कुलीलकुंजालिरुता

गतेनैव वजेद्विःषणवत्तित्तदानीं समुद्रेशेदंतागाश्च यज्जागाश्चैव पर्वति। पृथिव्यां च
तुलोतागः सम्यग्वर्षति वासवः दशयोजनविस्तीर्णं शतयोजनम्रायतं। आदकं तु विज
नीयात् येन वर्षति वासवः। गुणेन गुणितं शाकं सप्तनिर्भागमाहरे। सेषं यमाहृतं कृत्वा
पञ्चतन्त्रिंशोजयेत्। यथा शाकतथा लघोः यः शेषः पूर्वशेषवत्। मेघाध्वान्तरां वैव
शीतरोदसमीरणः यज्जातायतथावृद्धि क्षयौ च न यविष्टरुः। एतेन वसमाख्याता एवं
याकायतो मुहुः। शाको वेदैश्च गुणित पर्वतमाहरेत् द्विद्वोरूपैश्च संयोज्यं तुम्हा

॥ १ ॥
द्यः क्रमशो न वेत ॥ अथातुषातथाविद्धा आलस्योद्यमयंत्रकः शक्तिः क्रोधस्तथा लोभः
साहस्य तथा दश ॥ नीरसो गोरसे चैव धौघैः पुरोश्चतुर्दशः ॥ इति श्रीसततनन्द
द्विचित्रिते शिखरीकरेण ग्रहध्वनिधिकारः ॥ इति श्रीसततनन्द ॥ विक्रमार्क
नृपकालमणिमिः संपुरो विषयैः समन्वितः ॥ अदिशेषमवलोक्य संवेदत ॥ तदद्यजति
तं शुभाश्रुतं ॥ अश्वि वेदशरवक्त्रिर्निर्मलजायतखलसुतिक्ष्णमुत्तमं ॥ घडिरत्र विधुरः
पयोधरः चन्द्रगोत्रघतिर्भयं महत ॥ इति श्री ॥ विशगुणामेव मुग्धा क मासा

दितैः समेता मनुवाशनाः दृष्टन्मेतन्नगनकशेषे वागनवत्यदमुरवाशुनाथा ॥ ३५ ॥
(मेवाद्रियुगभूतरसाश्चतर्कः । यद्वागभूतविषयाश्च यथाक्रमेण । मेवादिराशिषुर्वराम्-
गुणोपदेयास्तुक्तांशकैश्च सहितं नवतिश्च न्यं ॥ । स्वर्गस्वर्वाग्निषयः प्रदेयाः पृथक्
शेताप्राक्कमशश्चखंडाः । शेषश्च नुक्नोतितनोग्यनिष्ठा । कुतां प्रयुक्ते न्यधिकः कृत्स्न-
न । सूर्यस्य ग्रंथाकरवीर्यमृषा चतनवेन्दु कुयमाजिताश्च । सप्ताश्विनश्चन्द्रगुणारसाम्नि-
द्यद्विष्टतानादिशराः शरांगाः । यंचन्द्रयावेदगजाः कृतांत्या त्रिखेन्दवो नानुवः कुरुष्या

॥ शशाश्विचन्द्राशरमचन्द्रा चन्द्राश्चन्द्राशरवज्रिणश्च ॥ इति सूर्यखंडः ॥ ॥ रूपां
द्विषां कृत्वा देतं धोजनकालिकी ॥ सूर्योदयादिचटिका विलिखेत्सचखाः पुनः ॥ सक्तो मार्ग
स्फुरं कुर्याद्गृह्णात्कालिको न वेत् ॥ योग्यादुवेशपुगुरा कृतापंसप्रावितं स्यात्तस्फुरत्सूर्य
मूक्तिः ॥ ॥ स्वर्गनन्दनिवास्तिथयः शशांककेन्द्रे शान्तं वास्तिथयः प्रदेयाः केन्द्रः क्रमात्
षष्ठशरसंप्रदं प्रैः शशोविधुश्चागं शराविमत्रैः ॥ दन्तुर्द्युर्दन्दासहितः सूर्यः ॥ २० ॥ च
गर्जतगोनयुतः समाह्वतः ॥ चराद्धतागाविषुवादिभासेः स्वचन्द्रेनेत्रे दृश्यं चन्द्रखः ॥

पुनरुक्तं गंगतेषु लघुं शीतांशुकेन्द्रेषु तं प्रकुर्यात् ॥ तत्पुनरुक्तं शतशं श्रवणं नो
गोद्वयोऽथ श्रुतः स्यात् ॥ इन्द्रोऽखरूपाग्निरसाः श्रवणं नृपाजिताः पञ्चगुणाह
साधिः ॥ अष्टौ शराणाः कुतवायकाः पञ्चात्रयो नाम मनुजबोहाः ॥ पञ्चासुदाः स्वां क
मुवोद्विषाश्चि विष्वाश्चि जात्यश्चि रयराभदस्त्राः ॥ पञ्चाजिदजो गि यमाः कुसिद्धा नेत्राश्चि
दृग्बद्धिजिनास्त्रिसिद्धाः ॥ इति चतुदशं ॥ ॥ मुक्तिर्नवयथान्वित नो गमिन्दो रकोशव
न्दातिथयः श्रवणं नैव ॥ शेषे न स्वां गंग नार्तिन्ना इहैकं तदप्रादटिकानवन्ति ॥ शीतांशु

^{१००}मृदंशं तं शोभितांशाः ^{६०}षष्ठ्यां रुतातु। के रुतापनायः। राशिः शशांकश्च रजातिलवं नक्षत्रं
 त्रयत्तचटिकाश्रयेणः॥ एवंच वीन्योर्युतितश्च योगा संप्रान्विताश्चन्द्रगतिस्तुहारः॥ ^{१००}शुके तिथिपत्र
 नच न्यायशराद्धिहीनं ततो वसिष्ठः। वराहविलम्बं॥ सप्तावशेषं करणं ववाचं तन्नाडिका नक्षत्रं ९०
 यास्तिथिवद्भवन्ति परेदलेकम् चतुर्दशी च स्थिथिर्दत्तागः शुकुनिश्चयत्वात्॥ नागंच किं जोग ९२
 नुचमिति क्रमेण चत्वारि विद्यात्करणा नितित्यां॥ दिनेदिने हर्जण रूपयुक्तं समैव सूर्येव
 खनन्यमिन्द्रः॥ खखैन्दुकेन्दु युतं पृथुयात् याग्यतस्युटी कार्यमिति यसाथं॥ ॥

इति याज्ञिकीकरणोतिथि नक्षत्रातयनाधिकारस्तृतीयः ॥ नैमःस्वरत्नाद्युगणातर्कता
पुं पुनं युव न्यात्रिशताप्रहीतः ॥ अष्टाप्रशेषः स्वस्वरा मतिव्रः यक्षाक्षितिः सोमसुतस्य शी
वुं । गुरुर्भगान्द्राद्युगणादशापुं वेदाक्षितिलव्विवर्जितमि। वेदाहृतो धोगुराभागयुक्त
ः सितस्य स्त्रीवुं सहितं स्वशकैः ॥ शनि युव न्यान्तवन्नक्तलव्वं कुवांति तार बुदयस्य मथाः
। नवविजीवा कर्कज नू मियुत्र जता जवोशी वुं तीतवेतां । दिव्यात् चनो नाखनगां शही
ता त्रिर्जितं युजो कर्क कुजज्यशी वुं । दीव्यात् चनो नाद्विपरीपातात स्वांगां शहीता वि

तयेन लयं । त्वाज्यं स्वस्वा र्मेयं पदत्रयं तस्माद्गुणोक्तिं कुजज्जुशीलं । अथेव पदं न
म्वचतुःशतायः पृथग्गृहाः षट्त्रैत्यकेन्द्राः । रुद्रा वै तेन्दुद्वियमानवेन्दु रुद्राश्च नो गो
त्रयुक्तदीतः । अत्रागतागत्रयसूर्यत्रिधा दशोद्गतं दीतधनं च मथे । पृथक् स्वशीघ्रोति
तकेन्द्रप्रज्ञा त्रिधा तस्मात्शीघ्रोतयुतः सुटः स्यात् । ॥ यत्र राशिस्थितो यत्र त्रिषु त
त्रैव कार्यात् । ॥ ग्रहाः स्वशीघ्रोतितकायदास्या दृते धने वा शरराशि संख्या । राशि
वितां कान् त्रिगुणान्युक्त्या नदाततः शीघ्रफलं प्रसाधं । नौमस्य स्वाधीतमप्येसंखेसा

वेनुजातीनुगगोनगार्थाः। जस्यर्क्षमग्नीषुकुसपुषट्स्वरो स्त्रियंचसप्राप्तिनवेन्दवः
ः स्मृताः। गुरोर्नृपाः स्वामिगजत्रयंच स्वउग्रपौरा मयमानृपांकाः। नृगोद्विवेदाः कुग
जाः स्वसूर्या योमादनागेनुत नृस्त्रिशैलाः। शानेर्दिशोद्याः कुयमानवेनुर्दिनृमयोम
गलमद्वय। एवेः स्वराः खंनवतिः स्वमिन्योः ये देशतंनृस्तमसः स्वसिद्धौ। दोनदयाम
वनौ स्वमेवौ त्वाद्यौ स्वसप्रायनिजादिकानां। त्रयोचताविश्वइत्तातलौच त्रयोचताः प
चनखागुणाद्याः। कुजादिशीवस्यचनुक्तयोमुं नुक्तांस्मृतीशैर्गणितयवीर्यैः॥

७
क्षमागतागत्रिविधमुक्तिर्भोग्याहतायाश्च शतास्रलक्षं । जनेनुखंडेसहितान्यथोक्तं
मन्दस्युक्तमुक्तिरियंकुजादेः । मन्दस्युक्ताः क्षिप्रगतो विशेष्टाः । यक्वत्कृताभोग्यहता
ः शताशः । बहुल्यभोग्येस्वमृत्तं यथास्यादृक्तातिचारे विपरीशोतथा । जादिः कृतच्चाक
हृतो गृहस्य रास्यादिरंकैः गुणितः कृतः । जादिनवेद्वादिषु राशिहारः शराहृतीराशि
मुख्येशतं च । विष्वाग्निगंधर्वदशांगतासैश्च क्रादिकेन्द्रात्क्षितिजादिषु ह्यं । षष्ठ्युयोदा
दशशसप्तार्था वेदाग्निनोऽसप्रसाः क्रमेण । स्वशीघ्रं केन्द्रस्य तु मउलाङ्का पूर्वापरावक्र

गवासराः सुः। येषां चिन्तयामां कगुणाः कुदत्रा चक्रादितः प्राकपरतोस्तगः स्या॥ एवं ज
नृजोर्वसुपयवज्ञान प्रागूतखेटः परतो धिकोर्कात्। नैमोगक्षतिवक्रता शुविशरारमौ
स्वशीव्रोतिते। तद्वचने सुतस्त्रयोदशमुतौ जीवोरिषट्पर्वत। शुक्रः खेपुरसेखरं शुत
तमो वद्वीनुतागे पुनः कौटिल्यपरिहृत्य पुष्करगति स्मृजितवेद्यो धिते॥ नैमोः स
दहनग्रहं खजलदे सौम्यारिवैदे गुरु यो माष्टौ नृगजो यमोरिपुरसे केतुत्रशीव्रोतिते
। लवृत्तं शशिजस्त्रिपन्नगरसे काष्ठारिषौ तार्गव सस्मिं वक्रविशोधितं समुदयं यति

ध्रुवस्वेवरा॥ परप्रतातत्वहतास्वखांकै र्युक्तात्पुनर्कैरासमाप्रदास्यात्। यास्या
नदास्यादुदयोनिशान्ते मुनेरगस्त्यस्यसुगारिहेतुः॥ ध्रुवनेमसाहतमत्रदिहि लब्धुं
वंगुदलितं लुचक्रात्। संशोध्यते राहु रविप्रतीयात् नक्षत्रगोराशिगरघतद्वत्॥ ॥
पाठांतरं॥ पातध्रुवाड्यगणातकताया दशाप्रयुक्तं नगरोत्थजेत्। राहुः सदावक्रः
मासिः स्फुटः स्यात् मादिसुचक्राड्युतं लुपुचः॥ नक्षत्रं ध्रुवकेन्द्रे स्यात् शीघ्रकेन्द्रे स्फुटं
गुहं ध्रुवशीघ्रांतरं कुर्यात् स्फुटं लुक्कोविताजितं॥ लब्धुं फलं दिनादिस्था दधिके ध्रुवके

दुके। धनं दित गरो कुर्या दशांशी वाधिके युतः॥ यदेव क्रगते मार्गे पाते च काङ्क्षक तथाः॥
अष्टौ दय धन र्गस्या इत्ययं पूर्ण चक्र के॥ मीन मेघ गत श्रुतः सततं दक्षिणे नतं। अन्यत्रो
नर शृंग स्यात्तमस्तं वृष कु मूयोः॥ ॥ इति ना स्वती करणो ग्रह स्युताधिकार श्रुत र्ग
रूपान्निवेदै रता तश काया द्विः शेषयो च न्यून भोग रमैः। स्वत्या तस्व कीया द्वयुता द्वि
ता कृते न लया अयनांशकाः स्युः॥ बुध च तो गा ष्ट कु तिर्गजा बुधैः स्व न्यै र्गते श्यो नर द
क्षिणे नु। ततः खराम क्रम श श्रु दद्यात् साङ्गैः सव शं च दलं च सङ्गैः॥ यल यता च शर श्रु द्य

मासं यवैर्मुत द्यो ज्यमसां च गोलात् । अर्द्धलं यत्नसतां तिशां र्द्धं तयोर्गतिशो नृरितं नतं
नतं च । षडुच्चैर्दशभागदीतं यान्दिरामांशयुतं दशाष्टं ॥ तदक्षिदीनाञ्चिवियुक्तं
युक्तं नातो रुदग्दक्षिरातः यमास्यात् । क्वाया दश द्वा शतसंयुता च मध्यमाना भवती ह
कंकुः ॥ शताहता रुद्धलतस्तदाष्ट महर्गतिशो चटिकादिकालः । खखेलुनिक्कस्युदला
मतिशो नाद्यासमथाष्टमयास्मेतं ॥ शतो नितंत दशभिर्चिन्नं लङ्गा गुलाद्या भवती फि
तास्या । लग्नं तु सूर्यो दयतः यसाधं स्वमो दयैः सौरदिना नुपात् ॥ संगुण्य मष्टाय नसं

[illegible]

वि नज्येति यथोदितं तत् । स्यात् या कपालेन न ते नदीनं युक्तं य कुर्थाद परे कपाले
॥ न शुभ्यते यत्र न तं य यो ज्यं य विः पुनस्तत्र न तं विशो धां । लं को दये स्तत्र पुनः प्रसा
धां मधं विलग्नं यथोक्त मार्गे ॥ मधं विलमेव स तं य यो ज्यं पाताल लग्नं मुनयो वदं
हि । लभं चतुर्थां च सुखं कलत्रा नमथा च मातित्र क तं विशो ध्या ॥ स्व तं विलग्नं वि शो ध्या
शेषं त्रशं स्वकीयं क म तः य यो ज्यं । तं वद यो र्यो गद ल तु सं धि स्तत्रा स्थितः प्राद फ
लो ग्रहे लुः ॥ चन्द्राग्नि निघ्ना पल ना र्द्धिता च लं का वधिः स्यादिह दक्षिणे क्षः । द्वि मुखा वि

सुखश्या वित्तजेतकमशम्भिम ॥ अर्कहयपुरौलञ्च चरखंडं विनाडिका ॥ वसुधं
नन्दनन्दाम्भिरदं च त्रमोक्रमात् ॥ चलखंडो नितं युक्तं विनाशजादिको दयात् ॥ ॥
इति ता स्वती करणे त्रिषु भाषिकारः पंचमः ॥ दिव्योरविः पर्वकृतापयुक्ते दिशि सप्तमो
ष्टवृदिना कुवायः ॥ तमोयुता कर्तृस्वस्वभापसौम्ये याम्यः शरोल्या तस्वदशांशहीनः ॥
माना हि मांशोर्गतिरग्निहीता दिव्या च तृति मृतनयमायां ॥ तशो गतोर्द्धशरवजितं च
ग्रासः सुधांशो सुठय च सक्षौ ॥ स्वदादशांशो नितमर्कमानं सजातिमा गो नितमिन्दुमा

नां त्रिष्टुभे गायनस्यान्वितोक्तं नोग्याग्निनागोनविवर्जितो गाः। स्थित्यर्द्धमंगा हत
मिनु खउ, स्वपंचयुक्खंडविश्वं डितं च। हीनंधनं पर्वशिशीतरम्भे स्पर्शाथमुक्लिश
तदिष्टकालः॥ ग्रासादिशतिगुणिता स्युर्न निजमानेन न ताजितं विष्वा। याद्ये नखं ज
दससंगुणाच्च स्वपंचयुक्खंडकलं विमर्द्य हीनंधनं पर्वशिचन्द्रतानो त्रिमीलनो
नीलननाडिकाः ३॥ दिहादशे च जामित्रे समराशिगते थवा। तथा षष्ठ्युक्के
चैव यदृणां चन्द्रसूर्ययोः॥ इति नाखतीकरणे चन्द्रगुहणाधिकारः ४४॥ ३॥

नतादशद्याजिनयुगतायं तत्र वनं ते नयुतं नतं नतं तत्तत्त्वां कनिचो नयुतस्यतातो
पृथिवीयो मृशरयसाधः॥ पृथकशतांशधिकरुडभक्त सादक्षियोगांतरितं न
तिस्थात॥ तत्र वनं दिग्गुणितं गुणायं दीनं धनं याकवरयोः स्वर्गशांः। ततस्तमः संघ
यताम्वरश्च शरावत्यंतरयुकुम्भः स्यात्॥ मानरं वेमो गेयुतांगनन्दा तद्गुहको
धः स्थितयवचन्द्रः॥ ग्रासान्ननुद्यात्मवितुः स्वर्गमे ग्रासैक्यलक्ष्मिपितिमर्दनार्द्ध। इ
हसूर्यग्रहरोविशेषः शेषस्तु चन्द्रग्रहादिवित्तः॥ तत्र वनं सौम्यमृशां विधा

यथा मधनं यद्वर्षितीवृतनोः। स्थित्यर्द्धके दानियुतं प्रकुर्यात्स्या शोद्धं मुक्तिश्च नवे
दितस्या ॥ ॥ इति आस्वतिकरसो सूर्यग्रहराधिकारसप्तमः ॥ ७ ॥ खखे
न्दुवेदाधिकमास्करस्य षण्णवकाप्रदिशः शरश्च। तत्स्वाष्टनागस्य कृतिः
सुधाशो यथादिशंयसमितः खराशो। मधादितात्पाकरतरुसौमं यामं
वृत्तस्यादथतत्कृतिश्च। कृत्योस्तुतुत्योम्यदिशोक्रमेण योगान्नरवांवलनारवी
न्योः॥ मानंशरादेस्वनमस्य पञ्चमागोनदि कुशे सुहृता गुलायाः। चन्द्रार्कमानां

गुह्यलसंगुणासा खखागमकावलनामुलानि॥ चन्द्रार्कयोदिकसमप्रउस्य
सकापतयेवलनामुसत्रे। मध्याहुदग्दक्षिणातः शरांता तमोर्दक्षत्रेणा रवीन्दु
खंडं॥ वलनयापुनरेदेयं तद्विद्वेयैकतायदि। तेदेयत्वप्रखंदेयमिन्दोर्नातो। च
यथात॥ स्थिताद्वनिचैरुसवेदमकै म्मातागुलैः पाकपरयोस्तदग्रात॥ स्यर्शो
यि मोक्षेस्त्वमरां यथावन्निमीलनोन्मीलनकेभवन्ति। आसांगुलं पुम्रदतं स्थि
त्यर्द्धनविमाजितं। लङ् चन्नांगुललंग्रा मोक्षयासात्तरंततः॥ खखाश्चिर्वेदादग

१. दुनमः श्रीसूर्याय ॥ अथेति। अथशब्दे संगत्यर्थः मिहिरोपदेशात् वरुहमिहिरोपदेशा
त्। तत्सूर्यसिद्धान्तसमसमासादिति सूर्यसिद्धन्तैतन्न्येतवदुनासमसदृशं तदहं समासा
त् संक्षेपात्प्रवक्ष्ये ॥ चंदा श्रीत्यादि ॥ एकविंशत्यधिकसहस्रग्रहितः शाक्योस्मिन् शास्त्रेशा
म्नोद्यपिण्डे भवति ॥ शम्बाद्यपिण्डेति। सचशम्बाद्यपिण्डः सप्त्यधिकसहस्रगुणितः पुनर्नवच
त्वारिंशदधिकत्रययुक्तः ततोऽष्टशतैर्द्विज्वायत्तु तत्पुनः सप्ततिन्निःशेषयित्वा। अवशिष्टं
षट्पुङ्गवकार्यं ततोऽपि यदिसंख्यायुनर्लभ्यते तदा सप्ततिन्निश्चयेष्यणीयं। तच्छेषां कः पालकः

• वत्सराशवालो नवतीत्यर्थः॥ शेषमित्यादि। अस्य शास्त्राद्यपिंडस्य स्वरशून्येत्यादिनागुणो
न्नस्य अष्टशतेन हृते यदवशिष्टं हरेः षंशतेखंडयित्वा स्थानद्वयं करणीयं एकस्य
गुह्यिर्नाम अपरस्यादष्टाधिकशतेन यत्तत्त्वं तदुदयकालसंबन्धीरवे ध्रुवः स्यात्। यदा
आलङ्घ्योत्तरवाक्यादध्रुवतः खंडग्रहाणं करणीयं। तदैवमूलग्रंथतः खंडग्रहाणां
हरयोऽष्टोत्तशेषात् अनिच्चादष्टशतेन यत्तत्त्वं तदुदयकालसंबन्धीरवे ध्रुवः स्यात्। अ
स्यैव प्रामाण्यं इति रविध्रुवानयनं॥ ॥ सहस्रानिच्छदिति। शास्त्राद्यपिंडः सहस्रेणागु

लितः पृथक् करणीयः एकस्य पृथक् कृतस्य चत्वारिंशदधिकशतद्वयेन हत्वा यत्नसुतेना
शबो न्यूनः कार्यः स एव सप्तविंशतिशतैः शेषयित्वा यदि भूवपकारणावशेषितं भूद्वे-
षं वा शुक्लयापुनर्दशगुणोत्ता या एकाशीतिभागतवेर स एव सप्तविंशतितशेषितं का-
युक्तः कार्यः तदा मध्यसंज्ञः चंद्रः ॥ मध्यचंद्र ॥ रुद्राहतेति। शास्त्राद्यपि उ एकादशति-
गुणनीयः। पुनश्चतुर्जि योजनीयः त्रिचत्वारिंशताशेषयित्वा शेषश्चतुःषष्टौ संयुज्य यावत्
त्रिशतायुतं कृत्वा पृथक् करणीयः एकस्य पृथक् कृतस्य सप्तशततवेनायरो योजनीयः शुद्धे

रष्ट्रमागेलक्षशस्त्राय पिंडस्य विंशत्याय लक्षं द्वात्वांलक्षान्यां संयुतं द्वादशकेंद संज्ञो न वति
इति केंद्रा नयनं ॥ केंद्रमेतत्स्थानद्वयं करणीयं। केंद्रादिषु धकस्थापितमिंदु केंद्रमेकाद
शभिगुणातीयं ततः पंचविंशत्यधिकशतेन ह्मणीय कृत्वा तन्मध्ये विधौ हेयं तदा च
दक्षिणो न वति ॥ इति चंद्रप्रधानयनं ॥ ॥ पातेत्यादि। अथ पिंडः पंचभिगुणितः
सप्तविंशतिरुत्तैर्गुणयित्वा नवपंचादधिकशतत्रयेन योजनीयः पुनरथ द्वादशशत
गुणितादेकषष्ट्यधिकशतैर्न ह्मणीयं यापं तेन अथ युक्तः कार्यः ततश्च त्रिनवत्यां शी

यथितः शेषमष्टासंगुणनीयः ततो द्विधा कृत्वा एकत्रिंशताहताय यावन्तदंशं अपर
त्रिंशत्तम्यकं खंडनीयं पुनरद्विंशतं षोडशभिः कृत्वा यत्नयन्ते तापि पूर्वांके युक्तः
कार्यः फलार्हकृत्वा राहोः संस्कार आनेतयः । एहो क्वानयनं ॥ ॥ शास्त्राद्विंशत्यादि।
शास्त्राद्विंशत्तम्यकं त्रिंशदधिकपदुतैर्गुणनीयः । तदेकत्रिंशतायुतं कृत्वा शताहताद्वादशशशि
चक्रे द्वादशशतेन शेषयित्वा तच्च । अवाशेषितं पुनरद्विंशच्चतुः पंचाशताहतायत्नयन्त
तुयर्थं के योजयितव्यं दूत्यं मंगलं भव ॥ ॥ शौचमित्यादि । अद्विंशतः शतद्वयनगुणित्वा

पृथक्करणीयः। अधोऽंकं दशानिर्गुणयित्वा पञ्चदशाधिकशतद्वयेन यत्पञ्च षष्ठाधिक
शतद्वयेन युक्तीकृत्य उपर्यङ्केहीनकार्यः ततो ज्ञेयं स्यात् ॥ १ बुधध्रुवकः ॥ ॥ शताहंते
ति। अद्विंशतुः शतेन गुणित्वा द्विधाकर्तव्यः एकस्यामवत्प्राप्त्या यत्पञ्च तदा विंशतिशते
नचाद्येः करणीयः अथ रस्मादद्वन्द्वद्विशत्यायावत्तैः तेन युक्तः कार्यः। गुरोर्ध्रुवकः ॥ ॥
खेपुस्वरत्नेति। अद्वन्द्वः पञ्चादधिकसप्तशतैर्गुणयित्वा नवपञ्चादधिकशतत्रयेन योज
नीयः पुनरद्वन्द्वशतगुणितादेकषष्ठेधिकशतैर्न हत्वा यत्पञ्च तेनाद्यः करणीयः तदा

शितोच्चस्थात् ॥ शुक्रैश्च भुवकः ॥ ॥ एव वेदेत्यादि ॥ स एवा दृष्टव्यं च त्वा रिंशता गुणितः चित्त
म्रवति अधिकशते पंचयुक्तः कार्यः पुनरदृष्टव्या दशम्या त १० चतुर्दशति १४ हस्त्या यत्स्या
त्यायत तदुपर्युक्तं करणीयं ॥ शतिभुवकं ॥ सर्वेषु मंगलादि ॥ पंचग्रहभुवेषु द्वादश
शताधिके युद्ध १२०० युद्धा दशशतशिवक्रेः शेषः कार्यः ॥ राश्या नयते षष्ठाद्यवस्था
॥ त्रिंशं गुणा ॥ इत्यादि वैशाखे एतत् श्लोकोक्तं कर्म नस्तु किन्तु प्रथमं दिनवारः पालकः
प्रथमं दिनतिथ्यादि नुप्रथमं दिनमेव सक्रांतिदिनं वा भुवादाने तच्च द्वितीयादिदिन एकमे

कं मेव यित्वा वैशाखत्रिंशद्विंशत्यावन्तूर्यस्वरश्चादूत्यादि॥ तागणनीयं। यदा विषुवे कोटिसं
क्रांतिस्तदा पिध्रुवमात्रादिद्वादिसासैषु गतेषु यावन्तमेवोगतास्तो न त्रिंशतागुणयेत्। दिनै
स्तिस्रभिरंविताः कार्याः स्वयमन्तिषयिः॥ वैशाखस्यापथमदिने यातिथिः यातिपदादिर्न वति
थिमारत्यगेष्टुः कार्यः तत्तश्च त्रिनवत्पाशेषयितश्चः शेषवश्च संगुणनीयः ततो द्विधा कृत्वा ए
कत्रिंशताहताय त्वाप्तदशं अपरत्रिंशरतययैकखंडनीयं॥ ॥ शास्त्राद्यपिंडदूत्यादि
। शास्त्राद्यपिंडरश्च त्रिंशदधिकवद्दशतैर्गुणनीयः। तदेकत्रिंशतायुतं कृत्वा शताहताहताद

रा नीयतिथेः पूर्वतिथिः प्रतिष्ठ लेखयित्वा यावन्मरिचयोगताः वामिश्चर्या या ताश्च कदाचि
तिशतोऽधिकं नवतिः सप्त वा सरो नाः सप्त मासद्वयेन एकपत्तौ एकदिनं नयेत् । एवं
द्विडादितौ दित्रादिना यनयताग्निं मध्यं नन्दं नवतिः तस्मान्नगत्रके सप्तहिते वशे वा रेखादि
वा रा नवतिः वा रं सवा शुद्धं दिनं नन्दं असंवादे एकं देयं देयत्वात् । दिधाकृत्या ॥ सूर्ये स्वरच्चा
इत्यादि सप्तगुणितं वैशाखादिदिनं नन्द्यात् । दिधाकृत्य एकं खंडार्थं पृथक् स्थापनीयं अथ रं स
र्यं भवेदेयं । पृथक् स्थापितां स्वरच्चादिनात् यावत्कृतं यावत्सूर्यस्य यं वां केत्यादौ प्रतिपा

दिताखंडां कसूर्यस्य ध्रुवे दशात् । याति तखंडस्यां क नोगेन गुणयित्वा यदपरं शते तल दं ६
१०० तदपि सूर्यदेयं एतस्मिन्नपि हते यदवशिष्टं तदपि षष्ट्या गुणयित्वा सूर्यपलादौ देयं
॥ यथा पूर्णः प्रथमः खंडः तदा स्यापि तेने वखंडे न गुणयित्वा शतल दं सूर्यदेयं । या प्रखंडा
नायास्य यदेव शिष्टं तस्य नोग्यन्नाम सूर्यतः प्रथमदि स आनेत द्यः ॥ इति सूर्यस्फुटः ॥
स्मनंदेत्यादि तदेयं वैशाखदि नक्षत्रादिदिन वृंदं नवत्या गुणितं चन्द्रक वदेयं ॥ केन्देत्यादि
तेयं वैशाखदि नक्षत्रादिदिन वृंदं शतेन गुणितं केन्दे देयं ॥ केन्द्रमेत्यादि यदि केन्दे य

एवंचाशदधिकसप्तविंशतिशतभागेर्दत्तं प्राच्यते तदाष्टमिः केदाकं कृत्वा यावानके प्र
प्राप्तसेनसप्तपंचाशदधिकतुर्विंशतिशतैः हवत् । यद्यप्यसितुं नास्ति तदासप्तवि
ंशतिशतानि दत्त्वाऽप्यनयेत् । केन्द्रात्तमासंभवे तदेव चंदेलच्यते न मपि न कुप्यात् ॥
इंदुशुक्रादित्यादि तस्मादिनचन्द्राद्विंशति अधिकशतैः न यज्ञं तच्चन्द्रे दयंचराई
भागेन युक्ता इत्यादि मेषादिषण्मासक्रमेणाहानिः कार्तिकादिषण्मासक्रमेणाधिकः
कार्यः । तथा शुक्रं दित्यादि तस्मादेवंदिनचंद्रास्यं चाशतायत्नं तदपि केन्द्रे देयम् ।

तन्मत्तदमित्यादि इत्थं तत्तत्केदातशतेन यावांदंडोलवः इंदोः खरूपादिशतख
एः चंदेदयः केन्द्रशेषस्यानद्यं कार्यं एकं खपुलवमयनयनं खंडं अयास्ययद
यशिष्टं तेन पुनरेकं केन्द्रशेषं गुणयित्वा शतेन यत्नवतं चंदेदेयं दद्यात् ॥ ततो यदव
शिष्टं तत्तत्सं गुणय चंडालिप्तादौ देयं ॥ इति चन्द्रसूटः ॥ ॥ असंयुक्तप्रथमशते के
दांकमस्यासगुण्य शतलक्षचन्देदद्यात् ॥ उत्तरमते नुक्ति सूटार्थं भोग्ययुक्तायानव
ते ह्यः स्याययेत् ॥ ० ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥ २६ ॥ २७ ॥ २८ ॥ २९ ॥ ३० ॥

॥ शास्त्रात् ५।४।२।१।०। एते नो ग्यांकाः नो ग्यादवेरिति रवि नो ग्यं सप्तभिर्गुणायित्वा श
तेन हरेत् । लब्धं सप्ताश्रितस्य स्फुटसूर्यमुक्तिर्भवति ॥ केंद्रस्य शेषादिति केन्द्रस्य शेष
स्वरूपमात्रात् षष्टिगुणितात् शतेन यल्लब्ध दंडपलादिकं तत्पर नो ग्यांत रेखा संगु
णास्य एष्टेधिकेनूक्तै देयं हीने खंडनीयं तु मिंदुदौ न्यूनं वक्ति जिनखंडचंद्रश्चिक
देयं युज्यमानाधिकमुक्तै नयतौ दद्यात् । त्रिंशद्बचनात् उत्तरमेतत् कथञ्चित् ॥ मु
क्तिर्न वात्यांश्चितमित्यादि नवति साहितं नो ग्यमुक्तिः तत्केन्द्रशेषणयुक्तं वा हीनम्वा

हृत्तमुत्तरपदेन तदेव चंदस्य स्फुटमुक्तिर्भवति पूर्वदिनमुक्तिचन्द्रे श्यास्यावेष्टुवा
दिक्किन्माने तथ्यं । अर्के न चंदातिथयः खनंदौरिति स्फुटराविमया सितुन्नास्ति तदा
सप्तविंशतिशतौ नित्तचंददेयानि अथास्यगतांशरूपमानास्ति तदानवति घृष्टास
सुगास्य स्फुटयित्वा घृष्टासंगुणयन्मो ग्यादवेरित्यादिना यतिपादितयारविमुक्तिहीन
या स्फुटचंदे मुक्ता दंड आनेतथ्यः ॥ इति तिथिदंडयोरनयनं ॥ ॥ शतस्यमित्यादि
चंदशतमागतत्वं यत्तद्वक्ष्ये शेषं शते । तेषां स्य घृष्टासंगुणयित्वा मुक्ता हत्वा दण्डः

आनेतद्यः नक्षत्रदण्डयोगनयनं ॥ ॥ एवं रवीन्दो युतित रित्यादिस्फुटं रविस्फुटं
चन्द्रैरौकीकृत्य शतेन योग आनेतद्यः शते योग मयास्य प्रष्टासंशुण्ण रविचंदन
स्फुटदण्ड आनेतद्यः ॥ रविदिन मोग्या यथा युज्यमानाधिकसप्तारवि भुक्तिः योगदण्डो
गणनयनं ॥ ॥ राशि शशाकादित्यादि चंदस्फुटयं च विशत्यधिकशतद्वयेन तत्रो
राशिः नक्षत्रवक्ष्येष्टा दंड आनेतद्यः ॥ अर्को न चंदादित्यास्फुटचन्द्रेस्फुटरविमयास्य
यं च नत्वारिशतं चखंडयित्वा पंचत्वारिंता यत्नं तत्र सप्तवाशेषतु करणं ववादि

नदंशधःस्वाययेत् । वैशखदिनद्वयादिदिनद्वंद्वं सप्तहृतविशेषं वत्सरयात्रकादयश्च
वारदितावारच आनेतयः ॥ इति तिथ्याधिकारः ॥ ॥ राहुध्वजमित्यादि । दिनद्वया
चतुर्विंशतितादशानिराण्यत तद्वा न्याहते न राहोऽर्धवे रातत्सहितं कृत्वा सप्तविंशतिश
ते हेयं तदा राहोः सूर्यः स्यात् । राहोः ततश्चात्र भोगः एतेन द्वादशशतेनायास्य किंतु चतु
वत्सप्तविंशतिशते ॥ ॥ भोग इति त्यादि दिनद्वयान् सप्तशुणञ्चतुर्द्विहत्वा यन्यापुं त
दंकतः पुनर्दिनद्वयान् विहातिहत्वा यन्यपुं तरुदुपरि स्थितवेदलकाके हीनः कर्तव्यः

अष्टाष्टेत्यादि यदि दिनवृन्दस्य शीतिः प्राप्यते तदा शेषयित्वा नुचेत्तत्रैव सखरा मी
 दिकं कार्य । यदि दिनवृन्दे यावती अष्टाष्टीति लभ्यते तदा तामयास्य शेषः शतत्रयरा
 त्वा ऋविंशति यावत्तत्रः स पूर्वशतक्रवान्वितत्वे सति बुधस्य शीघ्रं भवति ॥ ॥
 गुरुगुणाच्चादित्यादि त्रिभिर्गुणितात् शुक्राणात् दशभिरेतत्त्वं स पूर्वदिनवृन्दाच्च
 बुधत्वारिषता लब्धं न उभयकल्पनः कार्यः कुर्वान्वितं कार्यः ॥ वेदाहतेत्यादि
 दिनवृन्दं चतुर्भिर्गुणमित्वा द्विधा कार्य एकस्मिन्नि द्वेन युतं कृत्वा पुनरुच्यते

सुत्वारिशदधिकशतलब्धेन सहितः कायः पुनश्च वानितः रुद्धं शीतशीघ्रं न वति
॥ ॥ शनिमुच्येति दिनवृन्दान्नवमित्रवर्षाभः सशनिश्च वानितत्वे सति अर्क १२
हृते रयदयस्य मध्यमाग्रहा न वति तदचितो तु सितवृधौ शीघ्ररूपौ न वतः ॥ ॥ दिवे
ति दिनवृन्दः यातयित्वा दशमिगुणनीयः सप्तदशमिकृतः कर्त्तव्यः पृथक् कृत्वा सप्तत्याह
त्वा शमालादिकं उपर्यकं खं एनीयं ततः त्रिभिहत्वा ग्रन्थायते तदुधुशुक्रयो मध्यं श
निमंगलकहस्यतीनां शीघ्ररूपं ॥ ॥ अष्टमित्यादि मध्यग्रहं द्विष्टं कृत्वा मंगलादि

क्रमेण अष्टशतयंत्रशतषट्शत चतुःशत युक्तकार्यं कृते सति यदि द्वादशशशिर्न
 वति तदा द्वादशशशिगुणायैत् तदशाषट् ६०० धनषट् ६०० बोद्धव्यं । तद्यदि षट्श
 ताश्चतुरे तदा अशाखणं अदिषट्शतादुपरि द्वादशशताभ्यां तरे तदा धनखंडं तद्यदि
 अशाषट्कं तदा स्थितां केखंडं ग्रहाणां यदि बाधनषट्कं तदा द्वादशशताशशि पातयित्वा
 तत्रेवायास्य पलविचलपर्यंत बोद्धव्यं ॥ तत्ता रुद्रानवेडु इत्यादिना खंडग्रहाणां अविना
 कृत्वा ततोतरे राशेषं गुणयित्वा यश्चतुखण्डे वर्द्धते तदा खं मिश्रयितव्यं यदा दुष्ट

ति तदा खडे खंडनीयं एवं तृतीयखंडं च नागनागत्वादि नागुराधित्वा दशनिर्हत्वा अ
णधनं बुद्धामध्याग्ने देयं देयं वा एवं तत्तं मध्याग्ने देयं सज्जं पुनर्दिश्यं हत्वा शीघ्रं खण्ड
येत् । यदि खण्डयित्वा यत्ते तदा द्वादशशतं दत्त्वा खण्डनीयं । इति खंडे तशीघ्रं बुद्धा यद्
ज्ञात्वा अणमद्भुतं तत्रैव खंडं ग्रहणं धनं यद् द्वादश शतं शौचात्तयित्वा खंडं ग्रहणं ॥ ॥
तिष्ठादिति तद्यदि त्रिंशत्तु पञ्चशताद्दुष्टं रिषट्शते संबंधं कामवति तदा त्रिंशत्तु गुरानीयं
ततः शतांशेन नो मस्य स्वाधीत्यादयः खण्डाः क्रमेण ग्राह्यः । अनंतरं यत्तिसत्तामद्यदि व

उते तदाखंडयोज्यं। यदाकृद्यति तदाखंडैखंडनीयं। एवंततं मध्यग्रहे देयं हेयं वा तदा
ग्रहः स्फुटः स्फुट। स्फुटग्रहं सप्तविंशत्यागुणायित्वा द्वादशानिहत्वा नक्षत्रमोगमानये
त। सामान्यखंडेति श्रुते खंडमात्रं हीतव्यं। श्रंशयातादिकंतुनघाज्यं तत्रैव च नागना
गादिकं कार्यं स्वकीयखंडेति धनौ खंडमात्रमेव अणुधनं बुद्धादेये देयं वा। अष्टमास
दिनवारहपूर्व शुक्लगुणित्यातावत् नवमासदिनतेन हयश्चिमे शुक्लगुणित्या
वत्॥ ॥ विश्वा श्वीत्यादि त्रयोदशानि मासे रदिवक्रा मंगलस्य चक्रं भवति। पुनश्च

कात्रयोदशनिर्मासैवकानमंगलस्य। वक्रंभवति द्वादशमासात्यां सूर्यवक्रादुधस्यच
क्रंभवति पुनर्द्वादशमासां बुधस्यवक्रादादि न्यवक्रंभवति। सप्तनिर्मासैरादित्यावक्रादुधस्य
तेवक्रंभवति यतः सप्तनिर्मासैवक्रादुधस्यतेरादित्यवक्रंभवति। दशनिर्मासैरादित्य
वक्रादुधस्यवक्रंभवति॥ षड्निर्मासैरादित्यवक्रात् शनेवक्रंभवति पुनः षड्निर्मासैव
क्रात् शनेरादित्यवक्रंभवति॥ चक्रादित्यादि चक्रोर्ध्वे ६०० चक्रश्रयं चक्रे १२०० सांज्ञे
यं॥ अतोमंगलादीनांज्ञानार्थमाह। षडग्रयेत्यादि तयोर्दशनिर्मासैर्मंगलस्यच

कं भवति स्वर्गीयानि त केन्युद्यदाष्टशती निधतंति तदा पूर्वेष्टाष्टशदिनानि परेचत
थादिनानि वक्रो भवति। मंगलयुद्धः तथां कदात्या मासात्यां पूर्वष्टाष्टशदिनानि परेचत
थादिनानि वक्रो भवति बुधग्रहः यादास्तमास्मिन्नष्टौदिनानि परेचाष्टौदिनानि॥ तथां के
पूर्व एकविंशतिदिनानि परेचतथादिनानि शनैरस्तं भवति॥ एवं ज्ञमोरित्यादि। स्वशी
वोशित केन्ये यदाष्टशतानि ६०० यतंति तदा पूर्वे अष्टौदिनानि परेचतथादिनानि बुध
स्थास्तं भवति। तथां के पूर्वयंचदिनानि परयंचदिनानि॥ यागुयोत्यादिस्फुरार्कचतु

त्रिंशत्ता नवहृतादिस्तु दशहृत्तो भवति तदा पूर्वोदयः यद्यधिको भवति तदा यश्चि
मोदयः॥ वृद्धे तु शुक्रेत्यादि प्रागस्तोषक्षमेकं यथा दस्तोषचदिनाति वृद्धः शुक्रो भवति
। यती चामुदिते दशाहपूर्वोदये त्रीण्यहानि शुक्रो बालो भवति अत्रार्थेषु त्वरं॥ रामां क
ह २२ खाष्ट ६० मुष्टिवेद ४४ खाष्टौ ८० पंचां वृष्टी ४५ शीघ्रपदे कुजायाः। धने पुरस्तादुदय
मित्रचक्रे मरास्तगा वस्तमतोज शुक्रो॥ धनकेन्द्रे मंगल गुरुशनीना पूर्वोदयः। मरा
केन्द्रे तेष्टा मेव यथा दस्तं वस्तमतोज शुक्राविति धनकेन्द्रे जशुक्रयोः यश्चि ते उदयः

अशाकेन्द्रमहासं। जातीसं २२ क रे गजा ८ शर ५ धने, यतीशसमितोजशुजौ॥ अशापु
रस्त। दुदयंति चक्रेस्वशीघ्रकेन्द्रेषु सदा नवन्ति॥ यत्तपनेत्यादि यं च विंशत्या गुणितैः २५
तपन्ति ७ : खखांक २०० युताः स्युटाकैरासमा यदि स्युः तदा उदयो वैवश्चतदिशि अमे
रगस्त्यस्य दिशि दक्षिणस्यां तथा चोक्तं गौडेता वज्रयो विंशतिदिने २३ स्युदेति कुंभोद्भव
सदा तदवर्द्धनात्। कन्यागते तत्रा निवर्त्ततेर्ष्यज्यैश्च स्युष्येदि वसेस्तमेति॥ शुक्लैत्यादि
अगाष्टकुम्भि गजाकेन्द्रं कितो यो दिन दृन्दः स्वत्यः स्वत्यः कार्यः शतैश्चात्तरदिने युततः

ततः खगमंक्रमशश्च दशातस्थानत्रयंकुर्यात्तर्द्धसमष्टं च दलमिति वचनात् ततः ख
गमं साद्वं ४५ समष्टं ३५ दलं १५ वैशाखज्येष्ठा मारुतां यथाक्रमं चतुर्द्धमिति संज्ञा प्रावशा
१५ भाद्र ३५ आश्वि ४५ नैषु स्थितिक्रमेणैव तत्कार्तिका । दौ निशाद्वं तथैव चतुर्द्धमिति सं
ज्ञा ॥ यत्तत्पमेदेति षष्टिगुणीतमुपदेशविषुवस्थायापत्तयना ५ । १५ । षष्टिगुनियत् ३५
अनयागुणीतेन यथाक्रमं चतुर्द्धमिति १४१७५ । ११०२५ । ४७२५ । शरघट्टयमायं यथाक्रमेण जा
तं ५३ । २२ । ५१ । ३६ । १७ । ५० । यंचन्द्रतद्व्यादि वैशाखादिमासत्रये यंचन्द्रतः स्वकार्यः

शरप्रथमायं यत्तथाक्रमेणाहर्दलं भवति मासत्रयेण गोलसंज्ञं भवति श्रावणादिमा
सत्रये धिचेदुतः स्वकार्यं शरप्रथमे तं गोलाय सं विधरीते न शरप्रथमे यमायं यत्तदृणं कार्यं
तदेवाहर्दलं स्यात् यत्तिदिनमेव अतस्त्रिंशताः न तलं निशङ्कं भवति न गो न विवर्त्तवशा
देतद्वत् एकं क्रमेण कार्त्तकादौ हि वाङ्निशङ्कं जातं तयोगतेत्येति तयोनिशङ्कं हि नाङ्क
मित्यादिना सौम्यनतस्य गततिथिदंडान्तरं एषदंडादिनाङ्कं निशङ्कं चायावसौम्यनत
संज्ञं ज्ञेयं मध्यमिनादित्यादिना याग्रनते एषतिथिदंडांतरितं दिनातं निशातम्या यच्च

दिनाङ्क निशाङ्कवा गततिथिदष्टान याम्यनतसज्जं जेयं संपूर्णदिनाङ्क निशाङ्कवा पूर्व
दृष्टं भवति यत्प्रमेव तत्संज्ञमित्युपदेशं तथाच तंत्रांतरं शतवारं ५५ गुणावेदा ४३ वसु
चंद्र १८ दिने हताः। क्रमां क्रमाद्वहीना भुक्तिभोग्य फले स्फुटाः। पंचदशयुक्तादिगुणास्त
एव दिवानिशा। मेषादोकात्ति काद्यैस्तु त एव हि दिवानिशा। दिनाङ्क नयनं॥ वज्रमित्यादि
मेषादिषु च राहुं सुत्य गते मेषे च राहुं ४५ वृषे ३५ मिथुने १५ मासत्रये नयं च नवति २५
पलातिवद्धते कर्कटे सिंहे कन्यायां च क्षय यांती तुलायां वृश्चिके धनुषि च पु

नर्चद्वते मकरे कुंजे । मीने पुनः क्षयं यांति अतस्तुलायवेशे मेघे यवे मोन चराई मून्य
त्वात्समता वैशाखयुथमदिनमारत्य मासत्रयं यावदृष्टा आबराणाधिनांतमासत्रये
रात्रुसु कार्तिकादि यौघांतमासत्रये रापुनर्दृष्टा । मासादित्रैवांतमासत्रये रापुनः कुशा
यात्याहिरुचराई । षष्ठीः संशुण्य पृथक्कृत्वा दशमि यदाप्तं तदुपरि मागे दीनं यास्य
सुशमांशयुतमिति युधमसमउपलक्षणमुक्तं कार्तिकादित्रैवांतमासत्रये यथर्कत्वाः
त्रिभिर्गदासं तदुपरि मागमुक्तं कार्यं तत्पुनर्दशायं यत्तदेकविंशति मागहीन अमेघा

